

571. ๗๙
๙๒๘๖พ
๘.๓.

พฤศจิกายน ๒๕๖๓
พหุศักรรณการสอนคานการบรรยาย

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

7 มีนาคม 2518

๙ ๑๙๙๙

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิติได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

พณ. ส.ร. ๒๕๕๖

ประธาน

เลขาฯ ม.ร.ว. ๒๕๕๖

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องจากผู้เขียนได้รับคำแนะนำ และ
ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.พจน์ สะเพียรชัย และ
อาจารย์สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะอาจารย์แผนกวิชาประวัติศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และขอขอบคุณนิสิตทุกคนที่ให้ความ
ร่วมมืออย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาศึกษา

นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณคารณี วรรณศิริ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ
แทบทุกกรณี และทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ในการทำปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้

สมสร วงษ์บุญน้อย.

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	คำนำ	1
	✓ ความมุ่งหมายในการศึกษาคนควา	10
	✓ ความสำคัญของการศึกษาคนควา	10
	✓ ขอบเขตของการศึกษาคนควา	10
	✓ นิยามศัพท์เฉพาะ	11
	✓ สมมติฐานในการศึกษาคนควา	13
	ข้อตกลงเบื้องต้น	13
	การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	13
2	วิธีดำเนินการศึกษาคนควา	18
	✓ การเตรียมและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคนควา	18
	การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์	25
	× กลุ่มตัวอย่าง	25
	✓ วิธีรวบรวมข้อมูล	26
	✓ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	28
	ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่สร้างขึ้น	28
	ลักษณะการแสดงผลพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์	
	ในกลุ่มตัวอย่าง	28
	ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ชาย	
	และอาจารย์หญิง	30

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ ที่สอนมานานกว่า 10 ปี และอาจารย์ที่สอนมาน้อยกว่า 10 ปี	32
ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศ และอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจาก ต่างประเทศ	34
ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนโดยนิสิตชายและ นิสิตหญิง	36
ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนโดยนิสิตที่มี ผลการเรียนสูง ผลการเรียนปานกลางและผลการเรียนต่ำ	38
4 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	43
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	48
กลุ่มตัวอย่าง	48
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	48
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	49
อภิปรายผล	51
ข้อเสนอแนะ	54

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทคัดย่อ

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์	25
2	ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต	26
3	ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่สร้างขึ้น	28
4	ลำดับที่ของประเภทพฤติกรรมเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย	29
5	อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ย แยกตามเพศ	30
6	ผลการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง	31
7	อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ย แยกตามจำนวนปีที่ ทำการสอน	32
8	ผลของการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ที่เคยสอนมากกว่า 10 ปี และอาจารย์ที่เคยสอนน้อยกว่า 10 ปี	33
9	อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ย แยกตามปริญญาสูงสุด ที่อาจารย์ได้รับในประเทศและต่างประเทศ	34
10	ผลการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ที่ได้รับปริญญาในประเทศและต่างประเทศ	35
11	คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถาม แยกตามเพศ	36
12	ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดย นิสิตชายและนิสิตหญิง เป็นผู้ประเมิน	37
13	คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทการบรรยาย เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน	38
14	คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทการบรรยาย เกี่ยวกับวิธีการ โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน	40

15	คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทพฤติกรรมที่ ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย โดยนิสิตที่มีผลการเรียนต่างกัน	42
16	คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทพฤติกรรมที่ ดึงดูดความสนใจ โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน	44
17	ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน	46

คำนำ

ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรแก่นิสิตนักศึกษา วิทยาลัยวิชาการศึกษา เมื่อ วันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2510 ณ หอสมุดวิทยาลัยวิชาการศึกษา พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชไ้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่นิสิตนักศึกษา เหล่านี้ว่า "ความจริง หรือความเลื่อมของชาตินี้ย่อมขึ้นอยู่กับการศึกษาของประชาชน ผลการอบรมเยาวชนของท่านถือได้ว่าเป็นเครื่องกำหนดอนาคตของบ้านเมืองโดยแท้..." จากกระแสพระราชดำรัสนี้ อาจกล่าวได้ว่า อนาคตของชาติอยู่ในมือของครูทั้งหลาย และ ค่ายเหตุที่ตระหนักถึงความสำคัญของครู แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2503 ได้กำหนดให้ รัฐสนับสนุนการฝึกหัดครูเป็นพิเศษ เพื่อให้ได้ครูที่มีคุณภาพ และปริมาณเพียงพอ ทั้งเหมาะสม กับการต้องการของประเทศ (นางเจลิยา สุมาวงศ์ 2513: 19)

การจัดการฝึกหัดครูเป็นหน้าที่ของรัฐบาลโดยเฉพาะ โดยมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. มุ่งผลิตครูให้ไ้คุณภาพและปริมาณเพียงพอกับการต้องการของประเทศ ซึ่งกำลังพัฒนา
2. มุ่งส่งเสริมให้ครูไ้ความรู้ ความสามารถทางด้านวิชาการ และการสอน มีบุคลิกภาพเหมาะสมในการเป็นครู เช่น เป็นผู้ไ้ความรู้ มีความเข้าใจและ ทำงานร่วมกับเด็กไ้ดี มีมนุษยสัมพันธ์ มีความรับผิดชอบในงาน และมีลักษณะเป็นผู้นำ
3. มุ่งยกระดับวิทยฐานะของครูประจำการให้สูงขึ้น โดยส่งเสริมให้ไ้ ศึกษาต่อ อบรมครูประจำการ และไ้มีการสอบครูตาง ๆ เป็นกน (วรวิทย์ วสันตสาร, 2516: 235)

เพื่อให้ไ้สอดคล้องตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ รัฐบาลไ้มอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมฝึกหัดครู และทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ โดยคณะกรรมการศึกษา คณะครูศาสตร์

และคณะศึกษาศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตครูระดับประกาศนียบัตร และระดับปริญญา ตามลำดับ

ด้วยเหตุที่มีผู้กล่าวว่า "ครูมักจะสอนตามที่ตนถูกสอนมา" (วรวิทย์ วทินสารกร, 2516: 241) และ รัตนโกสินทร์ (นามแฝง) (ศูนย์ศึกษา, 19: 86 - 92 , 2516) ได้วิพากษ์วิจารณ์การสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยบางแห่งว่า ใช้วิธีสอนแบบเดียวกันกับการสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา หรือประถมศึกษา ก็มีการบอกให้จดคำบรรยายแบบคำต่อคำ ต่อการใหม่การเรียนรู้แบบมวงมาย ใ้ท่องจำ ใ้เชื่อตาม ๆ กัน ไม่นับความมีเหตุผล ไม่จริงใจและไม่รับผิดชอบในการสอน ซึ่งถ้าพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยเป็นเช่นนี้แล้ว ก็อาจจะทำให้บัณฑิตจากสถาบันนั้น ๆ ค่อยคุณภาพขาดประสิทธิภาพในการสอน ไม่มีน้ำใจของการเป็นครู มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเป็นครู ผู้วิจัยจึงเกิดความคิดที่จะสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งเป็นสถาบันผลิตครูระดับปริญญาเอกสูงสุดแห่งหนึ่ง

X เกี่ยวกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนนี้ แฟลนเดอร์ (Flanders, 1970: 2) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อช่วยให้ครูได้ปรับปรุงและควบคุมพฤติกรรมการสอนของตนเอง
2. เพื่อค้นหาความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

(Classroom Interaction) กับ พฤติกรรมการสอน (Teaching Act)

ความสัมพันธ์นี้ อมิกอน และแฟลนเดอร์ (Stone, 1972: 119) กล่าวโดยอ้างงานวิจัยหลายชิ้นว่า เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

* การสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน อาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ

1. Sign System ประกอบด้วยคำศัพท์พฤติกรรม ซึ่งผู้สังเกตบันทึกพฤติกรรมที่ปรากฏ โดยไม่คำนึงถึงเวลา ตัวอย่างเช่น The Florida Taxonomy of Cognitive Behavior (FTCB) ของบรานน์ (Ober, 1971: 19 - 23)

2. **Category System** เป็นระบบที่จำแนกพฤติกรรมออกเป็นประเภท และประเภทใช้เครื่องหมายหรือสัญลักษณ์บันทึกแทนพฤติกรรมในช่วงเวลาที่จำกัด ตัวอย่างได้แก่ ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรม ของเฟลนเดอร์ และ ระบบที่ปรับปรุงมาจากระบบของเฟลนเดอร์

* สำหรับปัญหาที่ว่า ระบบใดที่ควรจะใช้นั้น (มคอ. และ มท. (Ober, 1971: 36) ได้ให้ข้อแนะนำว่า ควรใช้ **Category System** เมื่อจะศึกษาพฤติกรรมการสอนด้านใด ด้านหนึ่งเพียงด้านเดียว แต่อาจต้องการศึกษาพฤติกรรมการสอนที่มีความสำคัญเท่ากัน หลาย ๆ ด้าน หรือ ไม่ทราบว่าพฤติกรรมการสอนด้านใดสำคัญ ควรใช้ **Sign System** จะดีกว่า

ระเบียบวิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนที่นักวิจัยคิดขึ้นในระยะแรก ๆ ส่วนใหญ่ไม่สามารถ วัดพฤติกรรมได้ทุกด้าน เช่น ระเบียบวิธีสังเกตของฮอร์น (Horn) (Gage, 1965: 254) ซึ่งสังเกตพฤติกรรมและบันทึกในแผนผังโต๊ะเรียน (Classroom Seating Chart) โดยกำหนดสัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนพฤติกรรมแต่ละประเภท เช่น สี่เหลี่ยม (□) แทน นักเรียนตอบครูโดยการกระทำบางอย่าง พุกเคท (Puckett) ได้ทำวิธีการของฮอร์น มาปรับปรุงใช้ โดยกำหนดสัญลักษณ์ขึ้นแทนพฤติกรรมของนักเรียน เช่น (.) แทน นักเรียนยกมือ และ (○) แทนนักเรียนยกมือและถูกครูเรียก ใน 2 - 3 ปีต่อมา วิงส์โตน (Wrightstone) (Gage, 1965: 255) ได้คิดสร้างรหัสสำหรับบันทึก พฤติกรรมตอบสนอง และการกระตุ้นของครู ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้เกิดขึ้นในขณะที่มีปฏิสัมพันธ์ กันทั้งชั้น หรือเป็นรายบุคคล เช่น

- อนุญาตให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น ไซรส์ 5a
- กระตุ้นให้นักเรียนตอบ ไซรส์ 5b

หลังจาก ค.ศ. 1952 เป็นต้นมา ได้มีการพยายามปรับปรุงระเบียบวิธีสังเกตและ วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนให้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดพฤติกรรมใดครอบคลุม และมีความเที่ยงตรงมากขึ้น

แฟลนเคอร์ (Flanders, 1970: 13-31) ได้สร้างเครื่องมือสำหรับบันทึก
พฤติกรรมทั้งของครูและของนักเรียน เรียกว่า **Flanders' Interaction Analysis
Categories** แบ่งออกเป็น 10 ประเภท คือ
พฤติกรรมของครู

1. พฤติกรรมทางตรง (Direct)

- ครูบรรยาย
- ครูสั่งการ
- ครูวิจารณ์

2. พฤติกรรมทางอ้อม (Indirect)

- ครูยอมรับความรู้สึกของนักเรียน
- ครูแสดงการชม และการยกย่อง
- ครูแสดงการยอมรับคำพูดของนักเรียน
- ครูเป็นผู้ถามตามแนวความคิดของครู

พฤติกรรมของนักเรียน

- นักเรียนตอบรับ
- นักเรียนเป็นผู้เริ่มบทพูด
- การเงี่ยและสับสน

ฮอช (Hough, 1964) ได้สร้างเครื่องมือระบบ **The Observation System
for Interaction Analysis** มี 16 category ได้แยกย่อยพฤติกรรมของครูให้
ละเอียดยิ่งขึ้น เช่น การชี้ผิด การวิพากษ์วิจารณ์ การไม่ยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน

โอเบอร์ (Ober, 1971: 38) ได้สร้าง **The Reciprocal Category
System (RCS)** โดยปรับปรุงมาจาก **Categories for Interaction Analysis**
ของ แฟลนเคอร์ จำแนกพฤติกรรมของครูและนักเรียนออกเป็น 19 ประเภท โดยจัด
เป็นคู่ระหว่างพฤติกรรมของครูและพฤติกรรมของนักเรียน แต่ละคู่เป็นพฤติกรรมอย่างเดียวกัน
แต่ใช้หมายเลขกำกับต่างกัน ดังนี้

รหัสของครู	ประเภทของพฤติกรรม	รหัสของนักเรียน
1	การบรรยายที่เป็นกันเอง อมุน	11
2	การยอมรับ	12
3	การขยายความเพื่อความชัดเจน	13
4	การถามเพื่อหาความจริงเพิ่มเติม	14
5	การตอบรับ	15
6	การให้ข้อความจริง	16
7	การสั่งการ	17
8	การแก้ไขที่ผิด	18
9	บรรยายภาคที่เคร่งเครียด	19
10	เงียบ และ สับสน	10

นอกจากนี้ โอเบอร์ ยังได้สร้าง Equivalent Talk Category (E T C) ซึ่งเป็นอีกระบบหนึ่งที่แบ่งกลุ่มลักษณะการพูดออกเป็น 9 ประเภท แล้วใช้เป็นเกณฑ์ในการสังเกตลักษณะการพูดจำเ้าตอบกันในด้าน อันจะประเมินถึงระดับของความคิดในการใช้ภาษาของครูและนักเรียนในขณะที่ทำการสอน

แอนเดอร์สัน (Anderson, 1972: 305-- 321) วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ทางภาษาของครูและนักเรียน ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ลักษณะการอธิบายเนื้อหาวิชา วิธีการวิเคราะห์ เริ่มต้นด้วยการบันทึกเสียงของครูและนักเรียนในขณะที่สอน แล้วเขียนเป็นบทสนทนาจากการบันทึกเสียงครั้งนั้น ๆ ที่จารณาทีละประโยคว่าใช้คำซ้ำมากน้อยเพียงใด ใช้รหัสแทนคำซ้ำต่าง ๆ เหล่านั้น แล้วนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์ของลักษณะการอธิบายความมุ่งหมายในการวิเคราะห์ คือ เพื่ออธิบายการกระจายและความถี่ของคำพูดที่ใช้ประการหนึ่ง และเพื่อเปรียบเทียบจำนวนของคำซ้ำ (linking word) ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้พูดสองคน หรือมากกว่าอีกประการหนึ่ง

ทิสเซอร์ (Tisher, 1971: 1 - 8) ได้ศึกษาวิธีจัดกลุ่มพฤติกรรมของสมิธ (Smith) และ มูซ์ (Meux) ซึ่งแบ่งลักษณะที่จะสังเกตออกเป็น 12 กลุ่ม ดังนี้

- การพรรณนา (Describing)
- การสรุปความ (Stating)
- การนิยามศัพท์ (Defining)
- การประเมินผล (Evaluating)
- การจำแนกประเภท (Classifying)
- การเปรียบเทียบ (Comparing & Contrasting)
- การกำหนดชื่อ (Designating)
- การรายงานผล (Reporting)
- การให้ถ้อยคำแทน (Substituting)
- การแสดงความคิดเห็น (Opining)
- การสรุปอ้างอิงที่มีเงื่อนไข (Condition Inferring)
- การอธิบาย (Explaining)

สมิธ และ มูซ์ ได้อธิบายถึงคุณลักษณะของแต่ละกลุ่มไว้พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

เช่น

การพรรณนา เป็นการอธิบายสิ่งที่กล่าวถึง โดยตอบคำถามที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

“นักวิทยาศาสตร์จะหาฟอสซิลเหล่านี้ได้ที่ไหน?”

“อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดขึ้นเหล่านี้?”

“เธอสังเกตเห็นอะไรบางอย่างเกี่ยวกับสัตว์เหล่านี้?”

การสรุปอ้างอิงที่มีเงื่อนไข เป็นลักษณะที่ครูกำหนดเงื่อนไขให้ก่อน แล้วให้นักเรียนตอบว่าผลจะเป็นเช่นไร หรืออาจกำหนดให้ทั้งเงื่อนไขและผล แล้วให้ตอบว่าเห็นควย หรือไม่เห็นควยกับผลที่ได้นั้น เช่น

"ถ้าเราต่อสายไฟจากพื้นไปถึงพื้น และต่อเครื่องวัดกระแสไฟฟ้า
เข้าตรงกลาง อะไรจะเกิดขึ้น?"

"ถ้าเราใส่ทองแดงลงในกรดซัลฟูริก เจือจางจะโคคายไฮโดรเจนไซ
หรือไม่?"

หลังจากนั้น ทิสเซอร์ได้เพิ่มกลุ่มพฤติกรรมอีก 2 กลุ่ม คือ

การควบคุมชั้น (Classroom Management)

กลุ่มที่ไม่เข้าพวก (Unclassified)

แล้วนำไปศึกษากับครูที่สอนวิชาวิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
ในประเทศออสเตรเลีย

อไมดอน และ ฮันเตอร์ (Amidon & Hunter, 1967: 10 - 15) ได้สร้าง
เครื่องมือศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งเรียกว่า Verbal Interaction
Categories System (VICS) ประกอบด้วยพฤติกรรม 5 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. ครูพูดก่อน (Teacher Initialed Talk)

2. ครูตอบสนอง (Teacher Response)

3. นักเรียนตอบสนอง (Pupil Response)

4. นักเรียนพูดก่อน (Pupil Initialed Talk)

5. พฤติกรรมอื่นที่ไม่จัดอยู่ใน 4 ประเภทดังกล่าวแล้ว เช่น ความเงี้ยว
ภาวะขัดแย้ง และดื้อสน

ต่อจากนั้นนักวิจัยได้พยายามปรับปรุงระบบการสังเกต เพื่อการวิเคราะห์เนื้อหาวิชา
โดยเจาะจงถึงเนื้อหาของบทเรียนที่จะศึกษา ตัวอย่างได้แก่ งานวิจัยของเบลแลกและคณะ
ศึกษาวิเคราะห์การสอนเรื่องการคางประเทศ ลันเคเกรนศึกษาเกี่ยวกับการสอนเฉพาะ
วิชา Differential Calculus แต่ประเภทของพฤติกรรมที่เขาปรับปรุงขึ้นนั้นสามารถ
นำไปใช้ได้กับเนื้อหาอื่น ๆ ด้วย (Nuthall, 1972: 497)

ระบบของลันเคเกรนจัดประเภทของเนื้อหาออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ปฏิบัติตามทฤษฎี

2. ปฏิบัติตามตัวอย่าง
3. ทำแบบฝึกหัด
4. ทดสอบหรือตรวจการบ้าน
5. เตรียมการทดสอบหรือการบ้าน

สปีธ และคณะ (Nuthall, 1972: 497) เสนอระบบที่มุ่งจะกำหนดชนิดของคำบอกเล่าและข้อโต้แย้งที่ครูใช้ในการปรับปรุงเนื้อหาวิชา ระบบนี้จัดแบ่งเป็น 8 ประเภท คือ

1. เกี่ยวกับความคิดรวบยอด ได้แก่ การให้ความหมาย การแปลความหมาย หรือการให้นิยามของคำบางคำ
2. เกี่ยวกับการประเมินผล ได้แก่ การประเมินผล หรือ การประมาณค่าของวัตถุหรือกิจกรรมบางอย่าง
3. เกี่ยวกับสาเหตุ ได้แก่ การกำหนด หรือการให้เหตุผลหรือผลที่ได้รับจากการตั้งเงื่อนไขบางอย่าง หรือเหตุการณ์บางเหตุการณ์
4. เกี่ยวกับการแปลผล ได้แก่ การอภิปรายเกี่ยวกับความหมาย การให้ความหมาย หรือการตีความหมายของคำ
5. เกี่ยวกับขบวนการ ได้แก่ การพรรณนา การปรับปรุงหรือการใช้ขบวนการบางขบวนการให้เป็นประโยชน์ ตัวอย่างเช่น ใช้สำหรับการแก้ปัญหา
6. เกี่ยวกับเหตุผล ได้แก่ การกำหนด หรือการแสดงหลักฐานของเหตุผลเพื่อการกระทำ หรือการตัดสินใจบางกรณี
7. เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ ได้แก่ การพรรณนา การใช้กฎเกณฑ์ หรือ ความสัมพันธ์ที่มีระเบียบแบบแผนให้เป็นประโยชน์
8. เกี่ยวกับรายละเอียด ได้แก่ การอภิปรายถึงความจริงอย่างกว้างขวางเกี่ยวกับรายละเอียดของวัตถุ เหตุการณ์ สถานที่ หรือบุคคล

ในปี ค.ศ. 1966 ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาการสอนแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด
 (Stanford Center for Research and Development in Teaching)
 เริ่มศึกษาเกี่ยวกับความสามารถทางการสอนของครู โดยใช้ The Stanford Teacher
 Competence Appraisal Guide เป็นเครื่องมือ โครงการนี้ใช้ชื่อว่า Appraisal
 Guide Revision ภายหลังเปลี่ยนเป็น A Taxonomy of Teaching Behavior
 โดยปรับปรุงเครื่องมือเพื่ออธิบายพฤติกรรมในห้องเรียนได้อย่างกว้างขวาง เครื่องมือนี้
 ประกอบด้วยขบวนการที่กล่าวถึง พฤติกรรมการสอนซึ่งสามารถจัดอันดับได้ (Ratable)
 หรือ นับจำนวนความถี่ได้ (Countable) หรือทำได้ทั้งสองวิธี จากการทดลองให้
 อาจารย์ในมหาวิทยาลัยประถมศึกษาทางวิชาครู จำนวน 18 คน เป็นผู้สังเกตตัดสินจัดกลุ่ม
 ข้อความ 195 ข้อความ ซึ่งเลือกมาอย่างสุ่มตามระดับชั้น ทุกกรณีสรุปในการตัดสิน
 ผลปรากฏว่า อาจารย์ในเทคนิควิธีมากจัดเป็น 15 - 20 กลุ่ม ต่อมาเจ้าหน้าที่ของ
 ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนาการสอนพยายามปรับปรุงอีกครั้ง จนจัดเป็นกลุ่มได้ 19 กลุ่ม
 (ตามภาคผนวก)

ผู้วิจัยได้ดัดแปลงเครื่องมือดังกล่าว (เฉพาะด้านการบรรยาย) เพื่อใช้เป็นแนวทาง
 ในการสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและของนักเรียนฝึกสอน และเป็นเกณฑ์ในการนิเทศ
 การสอนของนิสิตฝึกสอน โดยดัดแปลงให้เป็นแบบสังเกตและแบบสอบถาม ซึ่งเป็น
 ความมุ่งหมายหนึ่งของการวิจัยนี้ คือ พัฒนาเครื่องมือและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน
 และเพื่อที่จะศึกษาได้อย่างแจ่มชัดและลึกซึ้ง ผู้วิจัยจึงศึกษาเฉพาะพฤติกรรมการสอนของ
 อาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์เท่านั้น เพราะวิชาประวัติศาสตร์มีลักษณะที่ต้องใช้การบรรยาย
 เป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับวิชาประวัติศาสตร์นี้เป็น "แกน" ของความรู้ทุกสาขา
 (สืบแสง พรหมบุญ, 2517: 22)

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของเครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเรื่องพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้อาจใช้เป็นแนวทางในการสังเกตพฤติกรรมการสอน และเป็นเกณฑ์ในการนิเทศการสอนของนิสิตฝึกสอน
2. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นเครื่องกระตุ้นให้อาจารย์และนิสิตตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมการสอน และจะเป็นแนวทางในการปลูกฝังพฤติกรรมการสอนที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่จะเป็นครูต่อไป
3. การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ทำให้ได้เครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ครู อาจารย์ในการนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 1.1 อาจารย์สังกัดแผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 9 คน
 - 1.2 นิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่ผู้วิจัยกำลังสังเกต จำนวน 284 คน

2. ตัวแปรที่จะศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

สำหรับอาจารย์ ได้แก่

- เพศ
- จำนวนปีที่ทำการสอน
- ปฏิบัติงานในประเทศและปฏิบัติงานต่างประเทศ

สำหรับนิสิต ได้แก่

- เพศ
- เกรดเฉลี่ย

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การบรรยาย หมายถึง วิธีการสอนที่อาจารย์ใช้เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน มีลักษณะดังนี้ ครูอธิบาย หรือบอก หรือให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความรู้อันต่าง ๆ แก่นักเรียน หรือสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับความรู้ เนื้อหาวิชานั้น หรือการเร้าให้นักเรียนสนใจในบทเรียน หรือออกคำสั่งให้นักเรียนทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย หมายถึง กระบวนการของครูในด้านการบรรยาย ซึ่งเกิดขึ้นในห้องเรียนอย่างต่อเนื่อง เช่น ครูอธิบายเนื้อหาวิชา ครูถามครูกล่าวคำยกย่องชมเชย เป็นต้น

พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายในการวิจัยนี้ แยกย่อย ละแนบที่ได้จากแบบสังเกต หรือแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

แบบสอบถาม หมายถึง แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย จัดแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. การบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหา หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกเพื่อ

ให้ความรู้ ความจริง และความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา

2. การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออก
เพื่อให้ความรู้ ความจริงเกี่ยวกับวิธีการ วิธีดำเนินการ

3. พฤติกรรมที่ชักจูงให้รวมอภิปราย หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดง
ออกเพื่อชักจูง และกระตุ้นให้นักเรียนร่วมแสดงความคิดเห็น และอภิปรายร่วมกัน

4. พฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจ หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออก
เพื่อเรา และดึงดูดความสนใจของนักเรียน เช่น การเปลี่ยนระดับเสียง เป็นต้น

แบบสังเกต หมายถึง แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย จัดเป็น
ประเภทใด 8 ประเภท ดังนี้

1. ครูให้ความรู้
2. ครูสั่งการ
3. ครูถามปัญหาแคบ
4. ครูถามปัญหากว้าง
5. ครูแสดงการยอมรับความคิดหรือคำพูดของนักเรียน
6. ครูแสดงการไม่ยอมรับความคิดหรือคำพูดของนักเรียน
7. ครูให้ หรือ แสดงความคิดเห็น
8. ครูแสดงพฤติกรรมเร้าความสนใจและกระตุ้นให้รวมอภิปราย

จำนวนปีที่ทำการสอน หมายถึง อายุราชการ ซึ่งเริ่มนับตั้งแต่เข้ารับราชการ
จนถึงปีที่ทำการศึกษา

ปริญญาในประเทศและปริญญาต่างประเทศ หมายถึง ปริญญาสูงสุดที่อาจารย์ท่านนั้น ๆ
ได้รับจากสถาบันการศึกษาภายในและภายนอกประเทศ

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกัน
2. อาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนมากมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างจากอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนน้อย
3. อาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศ และอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกัน
4. นิสิตหญิงและนิสิตชายประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์แตกต่างกัน
5. นิสิตที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกันประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์แตกต่างกัน

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. พฤติกรรมการสอนของครูเป็นผลรวมของสิ่งแวดล้อม และบุคลิกภาพของครูแต่ละคน
2. พฤติกรรมการสอนของครูสามารถสังเกต และวัดได้อย่างประนีประนอม ทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. พฤติกรรมการสอนของครูซึ่งใคร่ครวญมาโดยการสังเกตและการออกแบบสอบถามถือว่าเป็นตัวแทนของพฤติกรรมของครูทั้งหมด

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน

จาล์เบิร์ต (Jalbert, 1966: 130 - 135) ได้ศึกษาโดยเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนที่ได้รับ และไม่ได้รับการฝึกในโครงการอบรมการประเมินผล และการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน กลุ่มทดลองได้รับการฝึกเกี่ยวกับหลักการสอน การนำไปใช้ การสังเกต การวิเคราะห์พฤติกรรม และการประเมินผลการสอนจากสถานการณ์จริง และเครื่องบินที่ก่เสียง พังครุอื่นประเมินผลการสอนของตัวเอง ตลอดจน

วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของตนเอง ผลปรากฏว่า ความสามารถในการประเมินผล การเรียน และการสอนในระหว่างฝึกสอนของนักเรียนฝึกสอนกลุ่มทดลอง แสดงพฤติกรรม ในด้านการนำเข้าสู่บทเรียน การสรุปรวบรวม การดำเนินการสอน วิธีสอน การประเมิน ผลนักเรียน การประเมินผลตัวเองแตกต่างจากกลุ่มควบคุม และโดยเฉพาะการสรุปรวบรวม การประเมินผลตัวเอง ของนักเรียนครูแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

เคิร์ก (Kirk, 1967: 299 - 306) ได้ศึกษาทำนองเกี่ยวกับ จาล์เบิร์ต โดยศึกษาพฤติกรรมของนักเรียนฝึกสอน ที่ฟิลาเดลเฟีย จำนวน 30 คน กลุ่มทดลอง จำนวน 15 คน ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ (Interaction Analysis) อาจารย์นิเทศก์และนักเรียนฝึกสอนแต่ละคนอภิปรายปัญหาาร่วมกัน 6 ครั้ง และกระทำทันทีหลังจากอาจารย์นิเทศก์สังเกตการสอนแล้ว โดยให้ผู้ฝึกดูตารางบันทึก พฤติกรรม นักเรียนฝึกสอนกลุ่มควบคุม 30 คนไม่ได้รับการฝึก ผลการเปรียบเทียบ พฤติกรรมการสอนที่ได้จากการสังเกตในระยะเริ่มต้น และระยะหลังของการฝึกสอน ปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนที่ได้รับการฝึกหัดวิเคราะห์พฤติกรรมจะมีทักษะด้านการใช้พฤติกรรม ทางอ้อม (Indirect) ตามระบบของเฟลนเคอร์ คือ ยอมรับความรู้สึกของนักเรียน การยกย่องชมเชย การกระตุ้นให้เกิดความกล้าเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

โลห์แมน โอเบอร์ และ ฮอช (Lohman, 1969: 246 - 259) ศึกษาพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนระดับมัธยมศึกษา ที่ศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐโอไฮโอ ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 60 คน ซึ่งฝึกสอนระหว่างปีการศึกษา 1965 - 1966 แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 30 คน ได้รับการฝึกวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนในระหว่างที่เรียนวิชาระเบียบวิธีสอนทั่วไป ก่อนจะออกฝึกสอน อีกกลุ่มหนึ่งไม่เคยได้รับการฝึก โลห์แมนตรวจสอบพฤติกรรม ของนักเรียนฝึกสอนโดยใช้ผู้สังเกต 2 คน ความเชื่อมั่นในการสังเกตเท่ากับ .76 ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนกลุ่มทดลองมีความสามารถในการแสดงพฤติกรรมแตกต่างจาก กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มที่ได้รับการฝึกจะกำหนดและควบคุมพฤติกรรม การสอนของตนเองได้ ใช้พฤติกรรมในการจูงใจ ยอมรับความคิดเห็น กระตุ้นและใช้ แนวคิดของผู้เรียน ตลอดจนใช้คำถามมาก และใช้การบรรยายเนื้อหาวิชาน้อยกว่า

ผลการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ฟัสท์ (Furst, 1967: 315 - 328) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนระหว่างกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมให้เข้าใจขบวนการสังเกต และวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกศึกษาโดยใช้ Categories for Interaction Analysis ของแฟลนเคอร์ และ Verbal Interaction Categories System ของ อมิกอนกับอันเดอร์ เป็นวิธีสังเกต และวิเคราะห์พฤติกรรม ผลปรากฏว่า ปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนฝึกสอนทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยกลุ่มที่ได้รับการฝึกอบรมยอมรับทั้งความคิดเห็นของนักเรียน มีการใช้คำถามประเภทใช้ความคิด แบบมีหลายคำตอบ มากกว่าอีกกลุ่มหนึ่ง

เรทสัน (Retson, 1969: 3505A) ได้ตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยของรัฐอาร์ิโซนา โดยใช้ระเบียบวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของแฟลนเคอร์ ผลปรากฏว่า นักเรียนฝึกสอนกลุ่มที่ได้รับการฝึกการสังเกต และวิเคราะห์พฤติกรรม แสดงพฤติกรรมทางอ้อม (Indirect) แตกต่างจากกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกอย่างมีนัยสำคัญ

ในประเทศไทย ประเสริฐ จริยานุกุล (ประเสริฐ จริยานุกุล, 2514: 41-42) ได้วิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอน โดยใช้การสังเกตระบบ The Reciprocal Categories System เพื่อตรวจสอบพฤติกรรมการสอนสำหรับเป็นแนวทางในการนิเทศการสอน ปรับปรุงการสอนของนักเรียนฝึกสอน และมุ่งเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง กับนักเรียนฝึกสอนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จำนวน 20 คน ซึ่งสอนวิชาวิทยาศาสตร์ ผลการศึกษพบว่า นักเรียนฝึกสอนที่มีผลการเรียนสูงมีพฤติกรรมการสอนแตกต่างจากนักเรียนกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนฝึกสอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย และการอธิบายมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ หลังจากที่ได้มีการปรับปรุงการสอนของนักเรียนฝึกสอน ผู้ทดลองเสนอความคิดว่าการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของนักเรียนฝึกสอน มีแนวโน้มจะมีประสิทธิภาพเหมาะสมสำหรับอาจารย์นิเทศจะนำไปใช้ ผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านี้สอดคล้องกับการวิจัยของ ลินจง บุนย้งยีน (ลินจง บุนย้งยีน, 2516: 44) ซึ่งศึกษาโดย

การตรวจสอบพฤติกรรมการสอนของนักศึกษาฝึกสอน ปรากฏว่า นักศึกษาฝึกสอนมีพฤติกรรมในการเสนอข้อเท็จจริง การบรรยาย อธิบายมากที่สุด รองลงมาได้แก่ การซักถาม และการขยายความหมาย รองลงมาตามลำดับ พฤติกรรมที่น้อยที่สุด คือ บรรยายภาพที่เกรงขรม การวิจัยต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วเป็นการศึกษาโดยใช้นักเรียนฝึกสอนเป็นกลุ่มตัวอย่าง แต่ยังมีนักการศึกษาหลายท่านที่ศึกษาพฤติกรรมของครูประจำการ ในระดับชั้นที่สอนต่าง ๆ กัน ดังนี้

คาร์ไลน์ (Carline, 1970: 103 - 105) ศึกษาครูระดับประถมศึกษา ที่สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 3 วิชาคณิตศาสตร์ โดยเลือกโรงเรียนที่มีหลักสูตรอุปกรณ์ ปรัชญาการศึกษา และสภาพทางสังคมของโรงเรียนใกล้เคียงกัน แบ่งครูออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 23 คน ได้รับการฝึกเทคนิคและทักษะเพื่อจะช่วยให้ครูสามารถสร้างบรรยากาศในห้องเรียนแบบทางอ้อม ในการปฏิบัติเน้นทักษะการใช้พฤติกรรมการสอนต่าง ๆ และการประเมินผลพฤติกรรมของตนเองในห้องเรียน พบว่า การในการฝึกหัดวิเคราะห์พฤติกรรมอย่างจริงจัง สามารถช่วยให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ ครูในกลุ่มทดลองแสดงพฤติกรรมแตกต่างจากครูในกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ในด้านการใช้พฤติกรรมยกย่องชมเชย และช่วยให้เกิดความกล้า การยอมรับนักเรียน การใช้พฤติกรรมขยายความเพื่อให้เกิดความกระตือรือร้น การยอมรับความคิดของนักเรียน และการกระตุ้นให้กล้าแสดงความคิดเห็น ผลที่ได้นี้เป็นไปในทำนองเดียวกับผลที่ แพร์ริช (Parrish, 1969: 3024A) ศึกษา กล่าวคือ แพร์ริชได้ศึกษาครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จำนวน 36 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 18 คน ได้รับการฝึกการสังเกต และวิเคราะห์พฤติกรรมตามระบบของแฟลนเคอร์ และกลุ่มควบคุม 18 คน ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมก่อนและหลังการทดลอง ปรากฏว่า ครูในกลุ่มทดลองจะแสดงพฤติกรรมทางอ้อมแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ โดยครูในกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการยอมรับความคิดและใช้ความคิดของนักเรียน ยกย่องชมเชย และกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากกว่าครูในกลุ่มควบคุม บรรยาย วิพากษ์วิจารณ์ และสั่งการ หรือแนะแนวทางคำตอบให้นักเรียนน้อยกว่า

วูด (Wood, 1970: 84 - 102) ได้ศึกษาโดยใช้วิธีสังเกตหลายระบบประกอบกัน คือ The Reciprocal Categories System, Teacher Practices Observation Record, and The Florida of Cognitive Behavior ผลการศึกษาพอสรุปได้ว่า การเฝ้าทาบครูเกี่ยวกับการสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรม ช่วยให้ครูสามารถควบคุมพฤติกรรมของตนเองให้สัมพันธ์กับการใช้แบบการสอนของตน (Teaching Style) และพฤติกรรมของนักเรียน

จากการศึกษาวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของครู ผู้วิจัยหลายท่านได้สรุปไว้คล้าย ๆ กัน เช่น วิทอลล์ และ เลวิส (Withall and Lewis, 1967: 693) กล่าวว่า บุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของครูขณะอยู่ในชั้นของตน ถ้าครูใช้การออกคำสั่ง กำหนดหรือบอกให้นักเรียนทำโดยตรงแล้ว จะทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ก้าวร้าว (Aggressive) แต่ถ้าวครูใช้พฤติกรรมที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ตามความสนใจของนักเรียน ครูจะได้รับความรู้สึกที่เป็นไมตรี การให้ความร่วมมือจากนักเรียน เมเปิ้ล (Maples, 1971: 3104A) สรุปว่า พฤติกรรม Verbal Behavior ของครูที่เป็นพฤติกรรมทางอ้อม (Indirect) มากขึ้น จะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น และจะเป็นการปรับปรุงบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสัมพันธ์ที่ดี ครูจะรู้สึกว่านักเรียนให้ความร่วมมือ และมีทัศนคติที่ดีต่อครูมากขึ้น ในทำนองเดียวกัน วราภรณ์ ชัยโอภาส (วราภรณ์ ชัยโอภาส, 2515: 134) พบว่า พฤติกรรมการตอบสนอง และ พฤติกรรมริเริ่มของนักเรียนจะแปรไปตามพฤติกรรมของครู ถ้าครูใช้พฤติกรรมทางอ้อม (Indirect) มาก นักเรียนจะมีพฤติกรรมริเริ่มมาก ถ้าครูใช้พฤติกรรมทางตรงมาก (Direct) นักเรียนจะมีพฤติกรรมตอบสนองมาก

✓ วิเคราะห์การศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิเคราะห์เป็น 2 ตอน คือ

1. การเตรียมและก่อสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
2. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ สังกัดแผนกวิชา

ประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การเตรียมและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่

1. แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีวิธีการดังนี้

1.1 การให้นิยามปฏิบัติการ (Operational Definition)

ของพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ผู้วิจัยได้ศึกษาลักษณะนิยาม ทฤษฎี องค์ประกอบต่าง ๆ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอน และการบรรยาย ดังกล่าวแล้วในบทที่ 1 และรวบรวมความรู้ที่ได้ สร้างเป็นนิยามปฏิบัติการของพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ดังปรากฏในเรื่องนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2 การสร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

1.2.1 หลังจากที่ได้สร้างนิยามปฏิบัติการของพฤติกรรมการสอน

ด้านการบรรยายแล้ว ได้ศึกษาแบบสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของแพลตฟอร์ม ซึ่งแบ่งประเภทพฤติกรรมออกเป็น 10 ประเภท และแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนของโอเบอร์ ซึ่งแบ่งประเภทพฤติกรรมเป็น 19 ประเภท และได้ประมวลเข้ากับธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ สร้างเป็น แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย โดยจัดแบ่งประเภทของพฤติกรรมออกเป็น 8 ประเภท ดังนี้

1. ครูให้ความรู้
2. ครูสั่งการ

3. กรุณามองหาแคม
4. กรุณามองหาท้าว
5. กรุณาแสดงการยอมรับความคิดหรือคำพูดของนิสิต
6. กรุณาแสดงการไม่ยอมรับความคิดหรือคำพูดของนิสิต
7. กรุณาให้หรือแสดงความคิดเห็น
8. กรุณาแสดงพฤติกรรมเร้าความสนใจและกระตุ้นให้

รวมอภิปราย

พฤติกรรมแต่ละประเภทดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

ประเภทของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
1. ครูให้ความรู้	ครูบรรยาย อธิบายความรู้ ความจริงเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาและวิธีการ หมายรวมทั้งในรูปแบบประโยคสั้น ๆ หรือประโยคยาว เช่น ครูสอนเนื้อหาวิชา ครูอธิบาย ครูทบทวนหรือให้ความรู้พื้นฐาน
2. ครูสั่งการ	ครูออกคำสั่งให้นิสิตทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น "จงบอกสาเหตุของสงครามโลกครั้งที่ 2 มาอย่างละเอียด" อนึ่งคำสั่งอาจอยู่ในรูปประโยคคำถามได้ เช่น "ทุกคนจะรีบทำรายงานส่งใครหรือไม่?" เป็นต้น
3. กรุณามองหาแคม	ครูถามคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ ครูถามเพื่อให้ตอบจากความรู้ความจำ เป็นคำถามที่ต้องการคำตอบสั้น ๆ หรือคำตอบ ใช่ ไม่ใช่ เช่น "เมืองอะไรเป็นเมืองหลวงของฝรั่งเศส?"

ประเภทของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
4. ครูถามปัญหากว้าง	ครูถามปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาและวิธีการ เป็นคำถามที่เปิดปลาย ต้องใช้ความคิด การแปล และขยายความ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินค่าในการตอบ ต้องการการการแสดงออกของความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง เช่น "คุณรู้อะไรเกี่ยวกับสงครามครูเสดบ้าง?" "สภาพภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์มีอิทธิพลต่อผลผลิตหรือสินค้าออกของออสเตรเลียในคานใดบ้าง?" "คุณคิดอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งที่เขาพูด เพราะเหตุใด?" "ทำอย่างไรสันติภาพจึงจะเกิดขึ้นในเขมร?"
5. ครูแสดงการยอมรับความคิดเห็นหรือคำพูดของนิสิต	ครูสนับสนุน ยกย่องชมเชย ทำให้ความคิดของนิสิตแจ่มชัดขึ้น ครูสรุปความคิดเห็นของนิสิตคนเดียวหรือหลายคน โดยไม่ปฏิเสธ เช่น ครูพูดว่า "ใช่" "ถูก" "เป็นความคิดที่น่าสนใจ" "เป็นคำเตือนที่ดีมาก" "ใช่ นั่นเป็นจุดที่ดีที่สุด"
6. ครูแสดงการไม่ยอมรับความคิดเห็นหรือคำพูดของนิสิต	ครูตอบสนองความคิดเห็น หรือคำพูดของนิสิตไปในทางที่ไม่ยอมรับ หรือไม่คำนึงถึงความคิดเห็นของนิสิต ครูช่วยแก้ความคิดเห็นที่ไม่ถูกต้องของนิสิต เช่น "การติดต่อกับเงินทองไม่มีประโยชน์กับไทยแต่ฝ่ายเดียว อย่างที่คุณคิดนะ"

ประเภทของพฤติกรรม	ลักษณะของพฤติกรรม
7. ครูให้หรือแสดงความ คิดเห็น	ครูให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา เพื่อขยาย ความเข้าใจเพิ่มขึ้น หรือแสดงความคิดเห็นที่ลึกซึ้ง มากขึ้น จนถึงขั้นสรุปความคิดเป็นหลักการ เช่น "สงครามโลกครั้งที่สองไปน่าจะมีจุดระเบิดใน ประเทศเล็ก"
8. ครูสร้างความสนใจ และ กระตุ้นให้รวมอภิปราย	ครูใช้คำพูดเพื่อเรียกร้องให้สนใจใน เนื้อหาวิชา (ทั้งคำพูดในทางชักชวนและขู่) และ ใครที่จะแสดงความคิดเห็นยอมรับหรือขัดแย้งกับ ผู้อื่น เช่น "เนื้อหาที่น่าสนใจอย่างยาก คุณคง สนใจมากหน่อย" "ไม่สนใจก็ไม่เป็นไร ทำข้อสอบ ให้ดีกว่านี้" "ใครจะแสดงความคิดเห็นต่อไป อีก"

1.3 การดำเนินการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

1.3.1 ในการสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการ
บรรยายครั้งนี้ วิทยุสังเกต 2 คน ผู้วิจัยสังเกตโดยตรงขณะที่อาจารย์กำลังสอน ผู้ช่วย
อีกคนหนึ่งสังเกตจากเครื่องบันทึกเสียง ซึ่งบันทึกเสียงในขณะที่อาจารย์คนเดียวกันทำการสอน
อยู่ ก่อนที่จะทำการสังเกตจริง ได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรม
การสอนแต่ละประเภท และหลักเกณฑ์ในการสังเกตให้ตรงกัน และได้ฝึกการสังเกตจนเป็น
ที่พอใจ

1.3.2 ช่วงเวลาทำการสังเกต เพื่อควบคุมอิทธิพล
ของช่วงเวลาซึ่งอาจมีผลต่อลักษณะของพฤติกรรมการสอนที่อาจารย์จะแสดงออกมา ผู้วิจัยจึง

ทำการสังเกตเฉพาะระหว่างเวลา 8.00 น. ถึงเวลา 12.00 น. ในแต่ละวัน โดย
 บล็อกเวลาตามตารางสอนของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เป็นแนวทางในการ
 เข้าทำการสังเกต อาจารย์แต่ละท่านจะได้รับการสังเกต 2 ครั้ง ครั้งละ 1 ชั่วโมง
 แต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยจะขออนุญาตอาจารย์เพื่อทำการสังเกตก่อนที่
 อาจารย์จะเข้าทำการสอนประมาณ 5 นาที

1.3.3 การบันทึกการสังเกต บันทึกโดยรอบคอบแนบ
 (/) แทนจำนวนครั้งของการแสดงพฤติกรรมการสอนประเภทนั้น ๆ ของอาจารย์ ในแต่ละ
 ชั่วโมง แต่เฉพาะพฤติกรรมประเภท ครูให้ความรู้ และครูให้ความคิดเห็น ถ้าแสดง
 ติดต่อกันครั้งหนึ่ง ๆ ใช้เวลาไม่เกิน 15 วินาที ให้ถือว่าเป็น 1 รอบคะแนน เสมอที่
 เกินกว่า 5 วินาทีถือเป็น 1 รอบคะแนน

1.3.4 การประเมินการสังเกต หลังจากนับจำนวน
 ความถี่ของแต่ละประเภทพฤติกรรม แต่ละคนแล้ว นำมาคำนวณหาว่า อาจารย์คนหนึ่ง ๆ
 ใช้เวลาแสดงพฤติกรรมการสอนค่าในบางในเวลา 1 ชั่วโมง และคิดเป็นเปอร์เซ็นต์
 ของจำนวนพฤติกรรมทั้งหมดที่แสดงออกในชั่วโมงนั้น แล้วนำเปอร์เซ็นต์เหล่านี้มาเปรียบเทียบ
 กัน ตามประเภทของพฤติกรรม คำนวณหาเปอร์เซ็นต์อีกครั้ง โดยครั้งนี้จะถือเอาเปอร์เซ็นต์
 สูงสุดของครั้งก่อนเป็นเกณฑ์ในแต่ละประเภท การคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ครั้งนี้มุ่งหมายเพื่อใช้
 เป็นแนวทางในการประเมิน (rate) ซึ่งมีหลักเกณฑ์ดังนี้

ระหว่าง 75% - 100% ประเมินว่าแสดงพฤติกรรมค่าดีมาก มีน้ำหนัก 3

ระหว่าง 25% - 75% ประเมินว่าแสดงพฤติกรรมค่านั้นปานกลาง -

มีน้ำหนัก 2

มากกว่า 0 - 25% ประเมินว่าแสดงพฤติกรรมค่านั้นน้อย มีน้ำหนัก 1

0 หมายความว่า ไม่เคยแสดงพฤติกรรมค่านั้น ๆ

โดย มีน้ำหนัก 0

1.4 การวิจัยเพื่อหาคุณภาพของการสังเกต

ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้ทำการสังเกตตามวิธีดังกล่าว เมื่อ
ตรวจนับคะแนนแล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นในการสังเกต ได้ค่าความเชื่อมั่นดังนี้

Coefficient of Observer Agreement = .858

Reliability Coefficient = .958

Stability Coefficient = .858

2. แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยดัดแปลงมาจาก The Stanford
Teacher Competence Appraisal Guide ซึ่งสร้างขึ้นโดย ศูนย์กลางการวิจัยและพัฒนา
การส่อแห่งมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด ✓

2.1 การสร้างแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ศูนย์กลางการวิจัยและการสอนแห่งมหาวิทยาลัย
สแตนฟอร์ด ได้สร้างขึ้นเพื่อใช้กับพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายนั้น ประกอบด้วย
ข้อความ 56 ข้อความ แต่ละข้อความกล่าวถึง พฤติกรรมการสอนของครูด้านการบรรยาย
ในลักษณะต่าง ๆ กัน ผู้วิจัยได้ดัดแปลงข้อความให้เหมาะสมกับยุคสมัย และจัดรวมกลุ่มเป็น
ประเภทใหญ่ ๆ ได้ 4 ประเภท คือ

1. การบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา
2. การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ
3. พฤติกรรมที่ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย
4. พฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจ

ลักษณะของแบบสอบถาม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
(Rating Scale) มี 4 ตัวเลือก ให้ผู้ตอบเลือกตอบตามที่ได้เห็นว่าเป็นจริง คือ
แสดงพฤติกรรมค่านั้น ๆ มาก ปานกลาง น้อย หรือ ไม่เคยเลย ตัวอย่างเช่น

ตัวอย่างแบบสอบถาม

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
o) อาจารย์สอนโดยวิธีทุกคนเคียว				
oo) อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบคำสอน				

2.2 การตรวจให้คะแนน มีหลักเกณฑ์ดังนี้

ข้อความที่มีลักษณะเป็นเชิงนิมิต (Positive Statement)
พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

มาก	3	คะแนน
ปานกลาง	2	คะแนน
น้อย	1	คะแนน
ไม่เคยเลย	0	คะแนน

ข้อความที่มีลักษณะเป็นเชิงนิเสธ (Negative Statement)
พิจารณาให้คะแนน ดังนี้

มาก	0	คะแนน
ปานกลาง	1	คะแนน
น้อย	2	คะแนน
ไม่เคยเลย	3	คะแนน

2.3 การวิเคราะห์คุณภาพของแบบสอบถาม

การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม หลังจากที่ได้นำแบบ
แบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนแล้ว ได้หาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีแบ่งครึ่ง (Split-half
Method) โดยแยกหาที่ละประเภทพฤติกรรม แล้วนำค่าที่ได้ไปเปลี่ยนเป็น Fisher's Z
เพื่อเฉลี่ยเป็นความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เปลี่ยนกลับเป็นค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ .67

✓การหาความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม

นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคะแนนจากการประเมินพฤติกรรมการสอนโดยนิสิต ไปหาค่าสหสัมพันธ์กับคะแนนที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน ด้วยเทคนิค Spearman Rank Correlation ปรากฏว่าค่าสหสัมพันธ์ เท่ากับ .60

การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ สังกัดแผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์สังกัดแผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 9 คน และนิสิตในระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2517 ที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่ผู้วิจัยทำการสังเกตพฤติกรรมการสอน จำนวน 284 คน ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง แสดงไว้ในตาราง 1 และ ตาราง 2

ตาราง 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์

เลขที่	เพศ	จำนวนปีที่ทำการสอน	ปริญญาในประเทศหรือต่างประเทศ
1	หญิง	5	ในประเทศ
2	หญิง	12	ต่างประเทศ
3	หญิง	20	ต่างประเทศ
4	หญิง	19	ต่างประเทศ
5	หญิง	1	ในประเทศ
6	หญิง	20	ต่างประเทศ
7	ชาย	3	ในประเทศ
8	ชาย	11	ในประเทศ
9	ชาย	10	ในประเทศ

ตาราง 2 ลักษณะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต

เพศ		เกรดเฉลี่ย		
ชาย	หญิง	2.50 ลงมา	2.51 - 2.75	2.76 ขึ้นไป
166	118	154	76	54

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. เมื่อขออนุญาตจากอาจารย์เพื่อเข้าทำการสังเกตแล้ว ก่อนที่อาจารย์จะเข้าห้องเรียน ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามแก่นิสิตในกลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งอธิบายให้ทราบถึงความมุ่งหมายของการวิจัย และวิธีการตอบแบบสอบถาม
2. ขณะที่อาจารย์สอน ผู้วิจัยได้ทำการสังเกตพฤติกรรมการสอน และบันทึกเสียงไว้ด้วยเครื่องบันทึกเสียงซึ่งตั้งไว้หลังชั้นเรียน แล้วช่วยผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการสอนจากเครื่องบันทึกเสียงนั้น
3. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์ที่กำหนด และประเมินพฤติกรรมในแบบสังเกต จดลำดับ และวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์พฤติกรรมการสอน และการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอน โดยแยกตามเพศของนิสิต ใช้ Mann - Whitney U Test (Siegel, 1956: 120)

$$U = n_1 n_2 \frac{n_1 (n_1 + 1)}{2} - R_1$$

$$\text{และ } U = n_1 n_2 \frac{n_2 (n_2 + 1)}{2} - R_2$$

โดยที่

U = ค่าที่จะใช้พิจารณาใน U - Distribution

n_1 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 1

n_2 = จำนวนคนในกลุ่มที่ 2

R_1 = ผลรวมของการจัดอันดับของกลุ่มที่มีขนาด n_1

R_2 = ผลรวมของการจัดอันดับของกลุ่มที่มีขนาด n_2

2. การวิเคราะห์การประเมิผลกิจกรรมการสอน โดยแยกตามเกรดเฉลี่ยของ
 นิสิตใช้ Kruskal - Wallis One-way Analysis of Variance (Siegel, 1956: 188)

โดยที่

$$H = \frac{12}{N(N+1)} \sum_{j=1}^k \frac{R_j^2}{n_j} - 3(N+1)$$

k = จำนวนกลุ่ม

n_j = จำนวนคนในกลุ่ม j

N = จำนวนคนทั้งหมด

R_j = ผลรวมของการจัดอันดับในกลุ่ม j

H = ค่าที่จะพิจารณาใน H - distribution

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่สร้างขึ้น

เครื่องมือที่สร้างขึ้นมีค่าสถิติพื้นฐานดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสถิติพื้นฐานของเครื่องมือที่สร้างขึ้น

เครื่องมือ	มีขั้วฐาน	ความเชื่อมั่น	ความเที่ยงตรง
แบบสังเกต	120	.86	—
แบบสอบถาม	61.33	.67	.60

จากตาราง 3 แสดงว่า การสังเกต และแบบสอบถามที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

2. ลักษณะของการแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง

คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย เมื่อคำนวณหาค่าร้อยละ แล้วนำมาเฉลี่ยที่ละประเภทพฤติกรรม ปรากฏผลดังนี้

ตาราง 4 แสดงลำดับที่ของประเภทพฤติกรรมเรียงตามลำดับมากไปหาน้อย

ประเภทของพฤติกรรม	ลำดับที่	ร้อยละ (เฉลี่ย)
ครูให้ความรู้	1	51.59
ครูให้หรือแสดงความคิดเห็น	2	25.47
ครูถามปัญหาแบบ	3	8.44
ครูแสดงการยอมรับความคิดเห็น	4	5.93
ครูเร้าความสนใจ	5	2.75
ครูถามปัญหาทั่ว	6	2.63
ครูสั่งการ	7	2.55
ครูแสดงการไม่ยอมรับความคิดเห็น	8	0.64

จากตาราง 4 แสดงว่า โดยเฉลี่ยแล้วการสอนของอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง เน้นหนักในเนื้อหาวิชามากที่สุด คือร้อยละ 51.59 ของพฤติกรรมทั้งหมด ประเภท พฤติกรรมที่มีอัตราส่วนมากเป็นอันดับรองลงไป คือ พฤติกรรมประเภทครูให้ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 25.47 ร้อยละ 8.44 เป็นพฤติกรรมประเภทครูถามปัญหาแบบ ซึ่งนิสิต สามารถตอบได้จากความรู้ความจำ พฤติกรรมประเภทครูแสดงการยอมรับความคิดเห็นของ นิสิต คิดเป็นร้อยละ 5.93 ประเภทพฤติกรรมที่อยู่ในอันดับต่อไปคือ ประเภทครูแสดง พฤติกรรมเร้าความสนใจและกระตุ้นให้รวมอภิปราย ร้อยละ 2.75 ประเภทครูถามปัญหา ทั่ว ร้อยละ 2.63 ประเภทครูสั่งการ ร้อยละ 2.55 ประเภทพฤติกรรมที่แสดงออก น้อยที่สุด คือ ประเภทครูแสดงการไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต ร้อยละ 0.64

ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่า อาจารย์กลุ่มนี้สอนวิชาประวัติศาสตร์ด้วยวิธีการบรรยาย อธิบายให้ความรู้ในเนื้อหาวิชามากที่สุด มีการให้ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาน้อย อาจารย์ใช้คำถามที่ต้องการคำตอบง่าย ๆ สั้น ๆ โดยตอบจากความจำ มากกว่าคำถามที่

ทองคอบจากความคิด และแสดงการไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิตน้อยที่สุด

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง

คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน เมื่อนำมาจัดอันดับตามประเภทของพฤติกรรม แล้วเฉลี่ยค่าประเภทพฤติกรรม แยกอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ได้ผลดังนี้

ตาราง 5 อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ยแยกตามเพศ

ประเภทพฤติกรรม	อาจารย์ชาย	อาจารย์หญิง
1	1.67	2.50
2	1.00	2.17
3	1.00	2.00
4	0.67	1.50
5	1.33	2.00
6	1.00	0.83
7	2.33	1.55
8	1.00	0.83

จากตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์หญิงมีแนวโน้มที่จะอธิบายเนื้อหาวิชาบทวน หรือให้ความรู้พื้นฐาน มากกว่าอาจารย์ชาย ในทำนองเดียวกันกับพฤติกรรมประเภทสั่งการ ถามปัญหาแบบ ถามปัญหากว้าง และยอมรับความคิดเห็น กล่าวคือ อาจารย์หญิงใช้การออกคำสั่ง ใช้คำถามที่ต้องการคำตอบทั้งจากความจำที่ตอบสั้น ๆ และจากความคิดที่ต้องตอบอย่างกว้างขวาง อีกทั้งยังใช้พฤติกรรมการยอมรับความคิดเห็นของนิสิต สรุปและยกย่องการตอบสนองของนิสิต มากกว่าอาจารย์ชาย ส่วนพฤติกรรมประเภทให้ความคิดเห็น หรือแสดงความคิดเห็น อาจารย์ชายมีแนวโน้มที่จะแสดงมากกว่าอาจารย์หญิง นั่นคือในคำนำให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา การอธิบายขยายความให้ชัดเจน และการสรุป

ความคิดเห็นเป็นหลักการในขณะที่สอน อาจารย์ชายแสดงไ้มากกว่าอาจารย์หญิง สำหรับ พฤติกรรมประเภทเร้าความสนใจ ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต แกไขความคิดที่ไม่ถูกต้อง กระตุ้นให้นิสิตร่วมแสดงความคิดเห็นนั้น อาจารย์ชายและอาจารย์หญิง ไม่ค่อยได้ แสดงออกเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโดยรวม ด้วยวิธีวิเคราะห์ผลรวมของอันดับเพื่อทดสอบว่า อาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันหรือไม่ ดัง ได้แสดงไว้ในตาราง 6

ตาราง 6 ผลของการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง

อาจารย์ชาย		อาจารย์หญิง	
คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
9	3.5	12	5
4	1	7	2
17	7	18	8
		19	9
		9	3.5
		15	6
ผลรวมของอันดับ		33.5	

$$n_1 = 3, n_2 = 6, U = 12.5, p > .548$$

จากตาราง 6 แสดงว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

นั่นคือ ข้อมูลชุดนี้มิได้ชี้ถึงโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัดในเรื่อง พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายโดยรวม ระหว่างอาจารย์ชายและอาจารย์หญิง แต่ จะต่างกันในระยะย่อย ดังที่ปรากฏในตาราง 5

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่สอนมากกว่า 10 ปี และอาจารย์ที่สอนน้อยกว่า 10 ปี

คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน เมื่อนำมาจัดอันดับตามประเภทของพฤติกรรม แล้วเฉลี่ยที่ละประเภทพฤติกรรม แยกอาจารย์ที่สอนน้อยกว่า 10 ปี และอาจารย์ที่สอนมากกว่า 10 ปี จะได้อัตราดังนี้

ตาราง 7. อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ย แยกตามจำนวนปีที่ทำการสอน

ประเภทพฤติกรรม	สอนน้อยกว่า 10 ปี	สอนมากกว่า 10 ปี
1	2.67	2.00
2	1.67	1.83
3	1.33	1.83
4	0.33	1.67
5	1.67	1.83
6	0.67	1.00
7	1.33	2.00
8	0.33	1.17

จากตาราง 7 จะเห็นว่า เฉพาะพฤติกรรมประเภทการให้ความรู้ การอธิบายเนื้อหาวิชา หรือการให้ความรู้พื้นฐาน อาจารย์ที่มีประสบการณ์การสอนน้อย แสดงออกมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก สำหรับพฤติกรรมสั่งการออกคำสั่ง การใช้คำถามที่ต้องการคำตอบสั้น ๆ หรือคำตอบกว้างขวาง การยอมรับและไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา และพฤติกรรมเร้าความสนใจ อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากแสดงออกมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย

เมื่อพิจารณาโดยรวม ด้วยวิธีวิเคราะห์ผลรวมของอันดับเพื่อทดสอบว่า
อาจารย์ที่เคยสอนมากกว่า 10 ปี มีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างจาก
อาจารย์ที่เคยสอนน้อยกว่า 10 ปี หรือไม่ ดังแสดงไว้ในตารางต่อไปนี้

ตาราง 8 ผลการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ที่เคยสอนมากกว่า 10 ปี และ
อาจารย์ที่เคยสอนน้อยกว่า 10 ปี

อาจารย์ที่เคยสอนมากกว่า 10 ปี		อาจารย์ที่เคยสอนน้อยกว่า 10 ปี	
คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
12	5	7	2
9	3.5	18	8
9	3.5	19	9
		15	6
		4	1
		17	7
ผลรวมอันดับ	12		33

$$n_1 = 3, \quad n_2 = 6, \quad U = 12 \quad p > .548$$

จากตาราง 8 แสดงว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ที่เคย
สอนมากกว่า 10 ปี และอาจารย์ที่เคยสอนน้อยกว่า 10 ปี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ นั่นคือเมื่อพิจารณาโดยรวมของพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแล้ว ข้อมูล
ชุดนี้มิได้ชี้ถึงโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัด ในระหว่างผู้ที่ประสบการณ์ใน
การสอนต่างกัน แต่จะต่างกันในรายละเอียดดังที่ปรากฏในตาราง 7

5. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากสถาบันภายในประเทศ และอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ

คะแนนจากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอน เมื่อนำมาจัดอันดับตามประเภทของพฤติกรรมการสอน แล้วเฉลี่ยที่ละประเภทพฤติกรรม แยกอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศ และอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ จะได้ผลดังนี้

ตาราง 9 อันดับของประเภทพฤติกรรมที่ได้จากการเฉลี่ย แยกตามปริญญาสูงสุดที่อาจารย์ได้รับในประเทศและต่างประเทศ

ประเภทพฤติกรรม	ปริญญาในประเทศ	ปริญญาดังประเทศ
1	2.20	2.25
2	1.40	2.25
3	1.20	2.25
4	0.60	2.00
5	1.20	2.25
6	1.00	0.75
7	1.80	1.75
8	0.60	1.25

จากตาราง 9 จะเห็นว่า อาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศแสดงการอธิบาย ให้ความรู้ในเนื้อหาวิชามากเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ สำหรับพฤติกรรมประเภทการออกคำสั่ง การตั้งคำถามเพื่อถามความจำ หรือถามความคิดเห็น และการยอมรับ สัมมนุญยกย่องความคิดเห็นของนิสิตนั้น อาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศแสดงออกมากกว่าอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศ เช่นเดียวกับพฤติกรรมประเภทการเร้าความสนใจ และกระตุ้นให้รวมอภิปราย ส่วนพฤติกรรมประเภท

อาจารย์ไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต แกไข่ความคิดที่ไม่ถูกต้อง และประเภทให้ความจึกเห็น อาจารย์ทั้งสองกลุ่มแสดงออกไม่มากเช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ด้วยวิธีวิเคราะห์ผลรวมของอันดับ เพื่อทดสอบว่าอาจารย์ที่รับปริญญาภายในประเทศ และอาจารย์ที่รับปริญญาจากต่างประเทศ มีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันหรือไม่ ดังแสดงไว้ในตาราง 10

ตาราง 10 ผลของการจัดอันดับคะแนนของอาจารย์ที่รับปริญญาในและต่างประเทศ

ปริญญาภายในประเทศ		ปริญญาต่างประเทศ	
คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
12	5	7	2
9	3.5	18	8
9	3.5	19	9
4	1	15	6
17	7		
ผลรวมอันดับ	20		25

$$n_1 = 4, n_2 = 5, U = 5, p = .143$$

จากตาราง 10 แสดงว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศ และอาจารย์ที่รับปริญญาจากต่างประเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงอาจจะกล่าวได้ว่าอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ และอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาภายในประเทศมีพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายไม่ต่างกัน (โดยส่วนรวม) แตกต่างกันในรายละเอียดของประเภทพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ดังกล่าวไว้ในตาราง 9

6. ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนโดยนิสิตชายและนิสิตหญิง

คะแนนจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยแยกกลุ่มตามอาจารย์ผู้สอน ในแต่ละกลุ่ม แยกตามเพศและประเภทพฤติกรรม เพื่อพิจารณาว่านิสิตชายและนิสิตหญิงประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละคน แต่ละประเภทพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไร ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 11 คะแนนเฉลี่ยจากแบบสอบถามแยกตามเพศ

พฤติกรรม อาจารย์	ประเภทที่ 1		ประเภทที่ 2		ประเภทที่ 3		ประเภทที่ 4	
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง
1	23.45	22.67	9.32	9.40	9.68	10.07	20.95	21.40
2	19.92	20.09	8.21	8.09	8.50	7.36	18.46	14.82
3	21.30	20.00	9.39	9.75	11.13	10.75	20.17	19.50
4	21.29	21.50	9.18	9.42	12.18	14.29	18.12	18.35
5	19.07	21.63	8.63	7.25	9.07	8.63	16.93	17.38
6	24.90	23.00	10.45	10.77	13.70	13.86	19.50	20.27
7	19.73	19.63	7.40	8.67	9.33	9.26	14.60	14.77
8	22.11	20.38	9.33	8.00	13.00	11.13	19.44	18.75
9	22.18	21.33	8.50	9.00	11.86	12.22	19.77	20.55

จากตาราง 11 จะเห็นได้ว่านิสิตชายและนิสิตหญิง ประเมินพฤติกรรมประเภท การบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหา การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ พฤติกรรมที่ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย และพฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจของอาจารย์คนที่ 1 คนที่ 7 และคนที่ 9 ไม่แตกต่างกันมากนัก

นิสิตชายประเมินพฤติกรรมที่ชักจูงให้รวมอภิปรายของอาจารย์คนที่ 2 สูงกว่า นิสิตหญิง และสูงกว่ามากในพฤติกรรมดึงดูดความสนใจ ส่วนพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ นั้น นิสิตชายและนิสิตหญิงประเมินไม่ต่างกันมากนัก

นิสิตชายประเมินพฤติกรรมการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหา ของอาจารย์คนที่ 3 และ คนที่ 6 สูงกว่านิสิตหญิง แต่ประเมินต่ำกว่านิสิตหญิงสำหรับพฤติกรรมประเภทการบรรยาย เกี่ยวกับเนื้อหา ของอาจารย์คนที่ 5 สำหรับพฤติกรรมประเภทอื่น ๆ นิสิตชายและนิสิตหญิง ประเมินแตกต่างกันไม่มากนัก

อาจารย์คนที่ 4 นิสิตชายประเมินพฤติกรรมที่ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปรายสูงกว่า นิสิตหญิง ส่วนประเภทอื่น ๆ ประเมินใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม

อาจารย์คนที่ 8 นิสิตชายประเมินพฤติกรรมการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหา การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ และพฤติกรรมที่ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย สูงกว่านิสิตหญิง ส่วนพฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจ ประเมินใกล้เคียงกันทั้งสองกลุ่ม

แต่เมื่อนำคะแนนที่ได้มาจัดอันดับ แล้วหาผลรวมของอันดับเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ ว่านิสิตชายและนิสิตหญิงประเมินพฤติกรรมการสอน (โดยส่วนรวม) ของอาจารย์แตกต่างกัน หรือไม่ โดยวิเคราะห์ที่ละกลุ่มตามอาจารย์ผู้สอน ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยนิสิต ชายและนิสิตหญิงเป็นผู้ประเมิน

อาจารย์	U	E(u)	S(u)	Z	p
1	145.5	165	32.33	-.6032	.2743
2	111	132	28.14	-.7462	.2266
3	37.5	46	14.65	-.5801	.2810
4	114	119	25.19	-.1985	.4207
5	52	56	14.65	-.2730	.3936
6	136.5	220	39.71	-.8437	.2005
7	134.5	202.5	38.10	-.4725	.3192
8	23.5	36	10.39	-1.2028	.1150
9	85	99	22.98	-.6093	.2709

จากตาราง 12 แสดงว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงประเมินพฤติกรรมการสอน (โดยส่วนรวม) ของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นก็คือ เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมของการประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแล้ว ข้อมูลชุดนี้ไม่ก่อให้เกิดโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัด ในระหว่างการประเมินของนิสิตชายและนิสิตหญิง แต่จะต่างกันในระดับเล็กน้อย ดังที่ปรากฏในตาราง 11

7. ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอน โดยนิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

จะแนจจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย เมื่อนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยแยกกลุ่มตามอาจารย์ผู้สอน ในแต่ละกลุ่มแยกตามระดับผลการเรียน และประเภทพฤติกรรม เพื่อพิจารณาว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แต่ละคน แต่ละประเภทพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างไร ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 13 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทการบรรยาย เกี่ยวกับเนื้อหาวิชา โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน

อาจารย์	ผลการเรียนสูง	ผลการเรียนปานกลาง	ผลการเรียนต่ำ
1	23.14	23.17	23.11
2	16.50	20.07	21.93
3	22.86	19.75	21.63
4	22.63	24.00	19.30
5	21.00	20.25	19.45
6	21.33	24.78	24.67
7	20.50	19.88	19.13
8	25.50	21.00	21.60
9	22.00	20.89	22.40

จากตาราง 13 จะเห็นได้ว่า สำหรับพฤติกรรมประเภทการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชานั้น นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 1 และคนที่ 7 แตกต่างกันไม่มากนัก

สำหรับอาจารย์คนที่ 2 นิสิตประเมินพฤติกรรมการสอนสูงต่ำคล้ายกับระดับผลการเรียน กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการสอนในระดับสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมการสอนในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูง ประเมินพฤติกรรมการสอนในระดับต่ำสุด

นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 3 แตกต่างกัน โดยนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมสูงกว่า และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

สำหรับอาจารย์คนที่ 4 พบว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ และนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมการสอนสูงสุด

สำหรับอาจารย์คนที่ 5 พบว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมต่างกัน คือ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงกว่า และสูงที่สุดเพื่อเปรียบเทียบกันทั้งสามกลุ่ม แต่ถ้าเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่มีผลการเรียนสูงกับนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง หรือนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางกับนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ การประเมินพฤติกรรมแตกต่างกันไม่มากนัก

สำหรับอาจารย์คนที่ 6 นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมของอาจารย์ในระดับใกล้เคียงกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบกับ นิสิตที่มีผลการเรียนสูง พบว่า ทั้งนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการสอนสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 8 สูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ พบว่าประเมินพฤติกรรมในระดับใกล้เคียงกัน

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 9 ในระดับใกล้เคียงกัน แต่ประเมินสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมประเภทการบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ของอาจารย์ในระดับสูงสุด ส่วนนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนไม่ต่างกันมากนัก

ตาราง 14 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน

อาจารย์	ผลการเรียนสูง	ผลการเรียนปานกลาง	ผลการเรียนต่ำ
1	9.14	9.42	9.39
2	7.50	8.14	8.47
3	9.43	8.92	10.25
4	10.50	10.00	8.20
5	7.67	10.00	3.08
6	9.67	11.00	11.00
7	9.30	6.75	8.25
8	12.50	7.60	8.50
9	9.00	10.67	8.55

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า เฉพาะพฤติกรรมประเภทการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ มีการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 1 และคนที่ 2 อยู่ในระดับที่ใกล้เคียงกัน

สำหรับอาจารย์คนที่ 3 นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมค่านี้นสูงกว่านิสิต

ที่มีผลการเรียนปานกลาง แต่เมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีผลการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง และกลุ่มที่มีผลการเรียนสูงกับกลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำ พบว่ามีการประเมินใกล้เคียงกัน

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 4 สูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ แต่นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางมีการประเมินใกล้เคียงกัน

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำมีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 5 ใกล้เคียงกัน แต่ต่ำกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง

นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ มีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 6 ใกล้เคียงกัน และสูงกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนสูง

สำหรับอาจารย์คนที่ 7 นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมแตกต่างกัน กล่าวคือ กลุ่มปานกลางประเมินพฤติกรรมต่ำสุด กลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมสูงกว่ากลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลาง แต่ต่ำกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนสูง

นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำมีการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 8 ใกล้เคียงกัน แต่ต่ำกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนสูง

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางมีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 9 ใกล้เคียงกัน และสูงกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทการบรรยายเกี่ยวกับวิธีการของอาจารย์ในระดับสูงใกล้เคียงกัน ส่วนนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนในระดับปานกลาง

ตาราง 15 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทพฤติกรรมที่
ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน

อาจารย์	ผลการเรียนสูง	ผลการเรียนปานกลาง	ผลการเรียนต่ำ
1	10.00	9.83	9.78
2	5.50	7.79	9.53
3	12.86	10.42	10.50
4	13.88	13.50	12.10
5	8.00	10.00	9.00
6	12.83	14.78	13.67
7	9.90	9.25	9.04
8	18.00	9.80	12.10
9	12.00	11.56	12.15

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า เฉพาะพฤติกรรมประเภทที่ชักจูงให้เข้าร่วม
อภิปราย นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ
มีการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 1 คนที่ 7 และคนที่ 9 อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 2 กลับกันกับระดับผลการเรียน คือ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมสูงสุด

นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำมีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 3 ใกล้เคียงกัน แต่ต่ำกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนสูง

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 4 ใกล้เคียงกัน และสูงกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

สำหรับอาจารย์คนที่ 5 นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมแตกต่างกัน กล่าวคือนิสิตที่มีผลการเรียนสูงมีแนวโน้มที่จะประเมินพฤติกรรมต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมสูงสุด

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำมีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 6 ใกล้เคียงกัน แต่ถ้าวเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่มีผลการเรียนสูงกับนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง พบว่านิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมสูงกว่า และถ้าวเปรียบเทียบระหว่างนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางกับนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ พบว่านิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมสูงกว่านิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

สำหรับอาจารย์คนที่ 8 นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมของอาจารย์ต่ำสุด กลุ่มที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

ทั้งนี้จึงอาจกล่าวได้ว่า นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทพฤติกรรมที่ชักจูงให้เขารวมอภิปรายของอาจารย์ค่อนข้างสูง สำหรับนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางและนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมประเภทนี้ของอาจารย์ค่อนข้างต่ำใกล้เคียงกัน

ตาราง 16 คะแนนเฉลี่ยของการประเมินพฤติกรรมการสอนประเภทพฤติกรรมที่
ดึงดูดความสนใจ โดยนิสิตที่ประเมินผลการเรียนต่างกัน

อาจารย์	ผลการเรียนสูง	ผลการเรียนปานกลาง	ผลการเรียนต่ำ
1	23.71	20.92	19.06
2	14.50	17.21	19.40
3	20.86	20.17	19.25
4	19.88	22.00	15.90
5	17.33	18.75	16.42
6	18.33	19.22	19.11
7	17.80	13.00	14.04
8	25.00	15.00	19.00
9	24.00	22.33	19.45

จากตาราง 16 แสดงให้เห็นว่า เฉพาะพฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจ นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 1 สูงขึ้นตามระดับผลการเรียน กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

สำหรับอาจารย์คนที่ 2 นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมสูงต่ำเป็นส่วนกลับกับระดับผลการเรียน กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมต่ำสุด กลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมสูงสุด

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 3 ใกล้เคียงกัน และสูงกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

สำหรับอาจารย์คนที่ 4 นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมมีแนวโน้มต่างกัน คือ นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมสูงสุด

นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางมีการประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 5 ใกล้เคียงกัน และสูงกว่าการประเมินของนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ

สำหรับอาจารย์คนที่ 6 นิสิตทั้งสามกลุ่มประเมินพฤติกรรมแตกต่างกันไม่มากนัก

นิสิตที่เรียนกับอาจารย์คนที่ 7 ประเมินพฤติกรรมของอาจารย์แตกต่างกัน กล่าวคือนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

ในทำนองเดียวกัน นิสิตกลุ่มที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมของอาจารย์คนที่ 8 ต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมของอาจารย์อยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

สำหรับอาจารย์คนที่ 9 นิสิตประเมินพฤติกรรมการสอนสูงขึ้นตามระดับผลการเรียน กล่าวคือนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมสูงสุด

นั่นคืออาจกล่าวได้ว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมประเภทที่ดึงดูดความสนใจของอาจารย์สูงกว่า นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมค่านี้อยู่ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมค่อนข้างต่ำ

เมื่อพิจารณาผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของนิสิตที่ละเอียดแล้ว ยังสามารถพิจารณาผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของนิสิต โดยส่วนรวมทั้งหมดได้ โดยนำคะแนนจากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายมาจัดอันดับ แล้วหาผลรวมของอันดับเพื่อใช้ในการวิเคราะห์ว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยส่วนรวมแตกต่างกันหรือไม่ โดยวิเคราะห์ทีละกลุ่มตามอาจารย์ผู้สอน ผลปรากฏดังนี้

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน

อาจารย์	df	H	p
1	2	1.2057	.50
2	2	6.1852	.05*
3	2	1.5259	.50
4	2	0.7657	.70
5	2	0.3652	.20
6	2	2.0750	.30
7	2	4.4755	.20
8	2	4.8397	.10
9	2	0.9393	.70

$$df = 2, \alpha = .05, H = 5.99$$

จากตาราง 17 แสดงว่านิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์คนที่ 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการสอน

ของอาจารย์ต่ำสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมของอาจารย์ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สูงสุด ส่วนนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกันกลุ่มอื่น ๆ ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ สำหรับอาจารย์บางท่าน ข้อมูลชุดนี้ชี้ถึงความแตกต่างอย่างชัดเจน ในระหว่างการประเมินพฤติกรรมการสอนของนิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำ ส่วนอาจารย์คนอื่น ๆ ข้อมูลชุดนี้มิได้ชี้ถึงโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัด ในระหว่างการประเมินของนิสิตทั้งสามกลุ่ม

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างเครื่องมือสำหรับวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นและความเที่ยงตรงของ เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการประเมินของนิสิตที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ในเรื่องพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์

กลุ่มตัวอย่าง

การศึกษครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอาจารย์ สังกัดแผนกวิชาประวัติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร จำนวน 9 คน และนิสิตในระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ที่เรียนกับอาจารย์ในกลุ่มตัวอย่าง ขณะที่ยังจำกำลังสังเกตพฤติกรรมการสอน จำนวน 284 คน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายขึ้น โดยดัดแปลงมาจาก Flanders' Interaction Analysis Categories และ The Reciprocal Category System ของ โอเมอร์ และได้สร้างแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย โดยดัดแปลงมาจาก The Stanford Teacher Competence Appraisal Guide : Lecturing

2. ทำการสังเกตโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายเป็นเครื่องมือ และนำแบบสอบถามไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนของอาจารย์ที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย และวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนของนิสิตที่ได้จากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย โดยแยกตามเพศ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ผลรวมของอันดับ Mann - Whitney U Test

2. วิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนของนิสิตที่ได้จากแบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย โดยแยกตามระดับผลการเรียน ด้วยเทคนิค Kruskal - Wallis One-way Analysis of Variance

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏผล คือ

1. ค่าความเชื่อมั่นของการสังเกต ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม และค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบสอบถาม อยู่ในเกณฑ์ที่เชื่อถือได้ ✓
2. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ชาย และอาจารย์หญิง พบว่า อาจารย์ชายและอาจารย์หญิงแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย พบว่า อาจารย์หญิงแสดงพฤติกรรมประเภทให้ความรู้ ประเภทสั่งการ ประเภทถามปัญหาแบบ ประเภทถามปัญหาว่างและประเภทยอมรับความคิดเห็นของนิสิต มากกว่าอาจารย์ชาย แต่แสดงพฤติกรรมประเภทให้ความคิดเห็นน้อยกว่าอาจารย์ชาย ส่วนพฤติกรรมประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต และประเภทเร้าความสนใจ อาจารย์หญิงและอาจารย์ชายแสดงออกไม่มากเหมือนกัน

3. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนมาก และอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนน้อย พบว่าอาจารย์ทั้งสองกลุ่มแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของพฤติกรรม พบว่าอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนน้อยแสดงพฤติกรรมประเภทให้ความรู้มากกว่าอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนมาก แต่แสดงพฤติกรรมประเภทสังการ ประเภทถามปัญหาแบบ ประเภทถามปัญหากว้าง ประเภทยอมรับความคิดเห็นของนิสิต ประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต ประเภทให้ความคิดเห็น และประเภทเร้าความสนใจ น้อยกว่าอาจารย์ที่มีจำนวนปีในการสอนมาก

4. ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศและอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ พบว่าอาจารย์ทั้งสองกลุ่มแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของพฤติกรรม พบว่าอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศแสดงพฤติกรรมประเภทให้ความรู้ ประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต และประเภทเร้าความสนใจมาน้อยเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ แต่แสดงพฤติกรรมประเภทสังการ ประเภทถามปัญหาแบบ ประเภทถามปัญหากว้าง ประเภทยอมรับความคิดเห็น และประเภทให้ความคิดเห็น น้อยกว่าอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ

5. ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยนิสิตชายและนิสิตหญิง พบว่า นิสิตชายและนิสิตหญิงประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายโดยส่วนรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แตกต่างกันในรายละเอียด

6. ผลการวิเคราะห์การประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยนิสิตที่มีผลการเรียนในระดับต่างกัน พบว่า สำหรับอาจารย์บางท่านนิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนสูงสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางมีการประเมินพฤติกรรมในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมต่ำสุด ส่วนนิสิตที่เรียนกับอาจารย์คนอื่น ๆ ประเมินพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากการใช้เครื่องมือวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายซึ่งมีคุณภาพเชื่อถือได้ชุดนี้สรุปได้ว่า อาจารย์ในกลุ่มตัวอย่างได้แสดงพฤติกรรมการสอนประเภทให้ความรู้ ร้อยละ 51.59 ของพฤติกรรมทั้งหมด ซึ่งเป็นปริมาณมากที่สุด รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมประเภทให้ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 25.47 พฤติกรรมประเภทถามปัญหาแถม คิดเป็นร้อยละ 8.44 พฤติกรรมที่มีปริมาณน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต และจากการวิเคราะห์พบว่า ข้อมูลชุดนี้ไม่ได้ชี้ถึงโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัดในเรื่องพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย ระหว่างอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศกับอาจารย์ที่สำเร็จการศึกษาจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกันประเมินพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์บางคนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนอาจารย์คนอื่น ๆ ข้อมูลที่ได้ไม่ได้ชี้ถึงโอกาสที่จะปรากฏความแตกต่างอย่างเด่นชัด ในระหว่างการประเมินของนิสิตชายกับนิสิตหญิง และนิสิตที่มีระดับผลการเรียนต่างกัน

อภิปรายผล

1. การเปรียบเทียบพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย และอาจารย์ที่ได้รับปริญญาภายในประเทศกับอาจารย์ที่ได้รับปริญญาจากต่างประเทศ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการสอนเป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า พฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายของอาจารย์ทั้งสองกรณี แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการศึกษานี้ครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากสวเหตุหลายประการ คือ

1.1 พฤติกรรมการสอนของกลุ่มตัวอย่างอาจจะไม่มีความแตกต่างกันจริง เพราะอาจารย์ส่วนใหญ่สอนอยู่ที่มหาวิทยาลัยแห่งนี้มานานแล้ว สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้รับก็คล้ายคลึงกัน ส่วนอาจารย์ใหม่ ๆ นั้นก็สำเร็จการศึกษาจากมหาวิทยาลัยนี้เกือบทั้งหมด ย่อมได้รับอิทธิพลจากการสอนของอาจารย์รุ่นเก่าเขาไว้อย่างมาก ดังนั้นเมื่อใช้เครื่องมือวัดเพื่อนำผลไปวิเคราะห์ จึงไม่พบความแตกต่างของพฤติกรรมการสอน

1.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อยเกินไป การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 9 คน ซึ่งเป็นจำนวนทั้งหมดของอาจารย์ที่สอนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับปริญญาตรี สังเกตพฤติกรรม การสอนอาจารย์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 60 นาที แต่ละครั้งห่างกันประมาณ 1 สัปดาห์ รวมเวลาที่ทำการสังเกตทั้งหมด 1,080 นาที หรือเท่ากับ 18 ชั่วโมง ข้อมูลที่รวบรวมได้อาจจะน้อยเกินไป จนไม่สามารถเป็นตัวแทนของพฤติกรรมในห้องเรียนได้ทั้งหมด

1.3 พฤติกรรมการสอนเป็นผลรวมกันของสิ่งแวดล้อมและบุคลิกภาพของครูแต่ละคน การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ไม่ได้คำนึงถึงสภาพแวดล้อม หรือบุคลิกภาพของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากข้อจำกัดของเครื่องมือ และยังคงเห็นได้ว่ามีตัวแปรอื่นส่งผลกระทบต่อกัน กล่าวคือ เพศหญิงโดยทั่วไป มีความสามารถในทางภาษาไทยสูงกว่าเพศชาย (ประหยัค ทรงคุณ, 2512 : 26) น่าจะมีผลทำให้อาจารย์หญิง และอาจารย์ชายแสดงพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายแตกต่างกันออกไป การศึกษาค้นคว้านี้ไม่พบความแตกต่าง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมการสอนอยู่นั้น เป็นระยะที่มีวันหยุดมากทั้งวันหยุดราชการ และไม่ใช่วันหยุดราชการ ทำให้อาจารย์ผู้สอนต้องรีบสอนเพื่อให้จบทันหลักสูตรซึ่งกำหนดเนื้อหาไว้อย่างมาก พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่จึงเป็นไปเพื่อให้ความรู้แก่นิสิต

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่ละประเภท พบว่า อาจารย์แสดงพฤติกรรมประเภทให้ความรู้มากที่สุด คือร้อยละ 51.59 โดยเฉลี่ย รองลงมาได้แก่ พฤติกรรมการให้ความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 25.47 ส่วนพฤติกรรมที่แสดงน้อยที่สุดได้แก่ ประเภทไม่ยอมรับความคิดเห็นของนิสิต คิดเป็นร้อยละ 0.64 โดยเฉลี่ย ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาประวัติศาสตร์ กล่าวคือ ต้องใช้วิธีอธิบายเพื่อให้ความรู้เป็นส่วนใหญ่ และต้องการฝึกให้ใหญ่เรียนมีความคิดกว้างขวาง แต่เมื่อพิจารณาถึงการใช้คำถามของอาจารย์ พบว่า ร้อยละ 8.44 เป็นการถามปัญหาเฉพาะ ซึ่งเป็นคำถามวัดความจำ และร้อยละ 2.63 เป็นการถามปัญหากว้าง ซึ่งต้องใช้ความคิดในระดับต่าง ๆ จึงจะตอบได้ ผลที่ได้สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐ จริยานุกูล (ประเสริฐ จริยานุกูล, 2514 : 36) ซึ่งพบว่า ครูถามคำถามประเภทความจำ ถามปัญหาที่ต้องการคำตอบเฉพาะมากกว่าที่จะถามให้คิด และสอดคล้องกับการศึกษาของ ศุภร ศรีแสน (ศุภร ศรีแสน, 2517 : 71)

ซึ่งพบว่า คำถามของผู้สอนเป็นคำถามที่ต้องการคำตอบจากความจำ มากกว่าจะถามเพื่อให้ตอบโดยใช้ความคิด ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า อาจารย์ยังยึดวิธีสอนแบบเก่า ถือว่าการสอนเป็นการให้ความรู้ ผู้สอนจึงใช้เวลาสำหรับการให้ความรู้เป็นส่วนใหญ่

2. การเปรียบเทียบการประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยมีนิสิตชาย กับนิสิตหญิง นิสิตที่มีผลการเรียนสูง นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำเป็นคู่ประเมิน ใช้แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยายเป็นเครื่องมือ ผลปรากฏว่า การประเมินพฤติกรรมการสอนของนิสิตทั้งสองกรณีส่วนใหญ่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนิสิตกลุ่มที่เรียนกับอาจารย์คนที่ 2 ประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์สูงสุด นิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ในระดับปานกลาง และนิสิตที่มีผลการเรียนต่ำประเมินพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ต่ำสุด ทั้งนี้จะเป็นเพราะ นิสิตที่มีผลการเรียนสูงและนิสิตที่มีผลการเรียนปานกลางมีความเกรงใจสูง และเกรงใจปานกลางตามลำดับ ทำให้ไม่มีความคิดที่เป็นอิสระ (กูญตรี ศรีสุทธีสอาด, 2516 : 87) ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ แม้จะพอใจหรือไม่พอใจก็มักเก็บไว้ในใจ แต่นิสิตที่มีผลการเรียนต่ำอาจมีความเกรงใจต่ำ จึงกล้าให้ความคิดเห็น ไม่มีการเก็บกดทางอารมณ์

เมื่อพิจารณาถึงกรณีการประเมินพฤติกรรมการสอนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้ไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจมีสาเหตุดังนี้

2.1 นิสิตคำนึงถึงสัมพันธ์ภาพระหว่างตนกับอาจารย์มาก มีความเกรงใจมาก อาจจะทำให้เป็นการเสียผลประโยชน์ทั้งของตนและของอาจารย์ แม้ว่าจะไม่ต้องเขียนชื่อในกระดาษคำตอบก็ตาม นิสิตจึงประเมินพฤติกรรมการสอนจากสภาพที่ควรจะเป็น มากกว่าที่จะประเมินจากสภาพที่เป็นจริง ประกอบกับแบบสอบถามเปิดโอกาสให้ผู้ตอบคิดย้อนหลังไปได้ว่าอาจารย์เคยแสดงพฤติกรรมการสอนอย่างไรบ้าง จึงทำให้ไม่พบความแตกต่างของการประเมินพฤติกรรมการสอน

2.2 การศึกษาครั้งนี้ไม่ได้ควบคุมลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนิสิต ทั้งใน ด้านอายุ ระดับชั้นที่กำลังศึกษา และจำนวน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ เช่น ฐานะทาง เศรษฐกิจ ฐานะทางสังคม เพราะคำนึงถึงอาจารย์ผู้สอนเป็นเรื่องใหญ่ การวิเคราะห์ จึงต้องทำที่จะกลุ่มตามอาจารย์ผู้สอน ทำให้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแยกตามเพศและระดับ ผลการเรียนแล้วมีน้อยลง อาจไม่เป็นตัวแทนของการประเมินพฤติกรรมการสอนทั้งหมดใน ทุกกรณีได้

2.3 การแบ่งกลุ่มตัวอย่างนิสิตตามตัวแปรที่เป็นระดับผลการเรียนอาจจะไม่ เหมาะสม เพราะระดับผลการเรียนที่คิดเป็นเกรดเฉลี่ยนั้นคิดมาจากเกรดของรายวิชาที่ เรียนทั้งหมด นิสิตที่ได้เกรดเฉลี่ยสูงก็ไม่มีหลักฐานยืนยันได้ว่ามีความสามารถในการคิด วิพากษ์วิจารณ์ วิเคราะห์สังเคราะห์สูงกว่านิสิตกลุ่มอื่น ๆ ในทำนองเดียวกับนิสิตที่ได้เกรด เฉลี่ยต่ำ ก็ไม่ได้หมายความว่ามีความสามารถด้านนี้ต่ำไปเลย เนื่องจากไม่ทราบว่า แบบทดสอบที่อาจารย์ผู้สอนวิชาต่าง ๆ ใช้อยู่นั้นมีคุณภาพดีเพียงใด วัดความสามารถด้านใด บ้าง

ข้อเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับวิธีสอน ผู้สอนน่าจะลดความสำคัญของการให้ความรู้ลงบ้าง เพื่อว่า จะได้ใช้เวลาส่วนนี้ไปปลูกฝังให้ผู้เรียนคิดเป็น และคิดอย่างกว้างขวาง ตามจุดประสงค์ หนึ่งของการสอนวิชาประวัติศาสตร์ เนื้อหาวิชาที่มีอยู่ในตำรามีอย่างครบถ้วนพอสมควรแล้ว ใครสนใจมากก็จะศึกษาค้นคว้าด้วยตัวเองได้ แต่ความคิดเห็นนั้นต้องมีการฝึกฝนจึงจะใช้ได้ อย่างดีและถูกต้อง การสอนให้รู้จักคิดจึงเป็นประเด็นการสอนให้รู้จักวิธีหาความรู้ที่ถูกต้อง ซึ่งจะได้ประโยชน์กว่าการสอนความรู้ เพราะความรู้เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา

2. เกี่ยวกับการนำไปใช้ อาจารย์ที่แต่ละภาควิชาใช้วิธีสังเกตพฤติกรรมการสอนที่มี ระบบเพื่อเป็นเกณฑ์ในการประเมินผลการฝึกสอน โดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าจะต้องเป็นวิธี สังเกตพฤติกรรมการสอนแบบใด ขอเพียงให้ผู้นั้นมีความรู้ ความสามารถพอที่จะใช้การ สังเกตแบบนั้น ๆ เป็นเครื่องมือได้ ทั้งนี้ด้วยความมุ่งหวังว่าจะก่อให้เกิดความเป็นธรรมใน

การประเมินผลแก่นิสิตฝึกสอนทุกคน และเพื่อให้นิสิตสามารถปรับปรุงการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. เกี่ยวกับนิสิต ควรสอนวิธีสังเกตและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนให้แก่นิสิต ในขณะที่เรียนรายวิชาระเบียบวิธีสอนทั่วไป เชื่อว่านิสิตจะสามารถสังเกต ปรับปรุงพฤติกรรม การสอนในตำแหน่งที่ฝึกและตำแหน่งที่บกพร่อง อันจะทำให้ประสิทธิภาพในการสอนเพิ่มขึ้น ผลที่ได้จะ เกิดแก่นิสิตเอง และนักเรียนที่เรียนกับนิสิตผู้นั้นเมื่อออกไปเป็นครูแล้ว

4. เกี่ยวกับการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยครั้งต่อไปควรคำนึงถึงการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ให้มีจำนวนมากพอที่จะเป็นตัวแทนมวลประชากรได้ และควรสังเกตมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป ครั้งหนึ่ง ๆ ควรใช้เวลาไม่น้อยกว่า 30 นาที และแต่ละครั้งไม่ควรห่างกันนานกว่า 1 สัปดาห์ ทั้งนี้เพื่อให้สามารถเก็บตัวอย่างพฤติกรรมการสอนได้มากที่สุด เท่าที่จะมากได้ ซึ่งจะช่วยให้ การวิจัยครั้งนั้น ๆ เที่ยงตรงมากขึ้น

บรรณานุกรม

- กฤษรี ศรีสุทริสวาท การศึกษาความสัมพันธ์และเปรียบเทียบความเกรงใจ การรักษาหน้า และแรงจูงใจไม่ล้มฤทธิ์ ระหว่างนักเรียนไทยเชื้อสายไทยกับนักเรียนไทยเชื้อสายจีน ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดภาคใต้ ปรินิพนธ์พนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 68 หน้า.
- นาฏเดลีบัว สุมาวงศ์ และคนอื่น ๆ ระเบียบวิธีสอนทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 4 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2513, 214 หน้า.
- ประเสริฐ จริยานุกูล การใช้ Interaction Analysis วิเคราะห์การสอนของ นักเรียนฝึกสอนชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยสังเกตด้วยระบบ The Reciprocal Category System ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 55 หน้า.
- ประหยัค ทรงคุณ ความสัมพันธ์ระหว่างสถานการณ์ทางประชากรของครู กับผลสัมฤทธิ์ใน วิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ และความอดทนต่อการเรียนของกลุ่มตัวอย่างนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 ในเขตภาคศึกษา 6 ปรินิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2512, 147 หน้า.
- รัตนโกสินทร์ (นามแฝง) "บทวิเคราะห์อาจารย์มหาวิทยาลัย" - ศูนย์ศึกษา 19: 86-91 เมษายน - มิถุนายน 2516.
- * ดินจง บุญยังยืน การสังเกตและวิเคราะห์การสอนวรรณคดีไทยของนักศึกษาฝึกสอน ชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิทยาลัยครูนครปฐม ปีการศึกษา 2515 ด้วยระบบ The Reciprocal Category System วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2516, 60 หน้า.

- วรวิทย์ วสันตรากร การศึกษาของไทย โรงพิมพ์มิตรสยาม 2516, 393 หน้า.
- วรภรณ์ หัยโอภาส การสังเกตและวิเคราะห์ขบวนการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์
แบบสืบสวน-สอบสวน และการสร้างโครงงานการสอน ปริญญาโท กศ.ม.
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร 2515, 191 หน้า.
- ศุภร ศรีแสน การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนกิลธรรม ระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ปีการศึกษา 2516 ปริญญาโท กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร 2517, 92 หน้า.
- สืบแสง พรหมบุญ "กระเพาะเปลือกประวัติศาสตร์" อักษรศาสตร์ปริทัศน์ 6: 21 - 27
พฤศจิกายน 2517.
- Amidon, Edmund and Hunter, Elizabeth, Improving Teaching: The Analysis
of Classroom Verbal Interaction, Holt, Rinehart and Winston, Inc.,
New York, 1967, 221 pp.
- Anderson, O. Roger, "A Quantitative Method to Assess Content Structure
in Verbal Interaction," Journal of Research in Science Teaching
Vol.9, pp.305 - 321, 1972.
- Carline, John L., "In-Service Training Re-Examined," Journal of Research
and Development in Education, 4: 103-105, 1970.
- ✓ Flanders, Ned A., Analyzing Teaching Behavior, Addison-Wesley Publishing
Company, Massachusetts, 1970, 448 pp.

Furst, Norma, "The Effect of Training in Interaction Analysis on the Behavior of Student Teachers in Secondary School," Interaction Analysis: Theory, Research and Application, pp.315-328, Addison-Wesley Publishing Company, Massachusetts, 1967.

Gage, N.L., editor, Handbook of Research on Teaching, The American Educational Research Association, Rand McNall & Company, Chicago, 1965, 1218 pp.

Hough, John B., and Amidon, Edmund, "Behavioral Change in Student Teachers," Interaction Analysis: Theory, Research and Application pp.307-314, Addison-Wesley Publishing Company, Massachusetts, 1967.

Jalbert, Elizabeth Lynch, "The Effectiveness of Training in the Evaluation of Classroom Instruction in Student Teaching," The Journal of Education Research, 60(3) November, 1966, pp.130-135.

Kirk, Jeffery, "Elementary School Student Teacher and Interaction," Interaction Analysis: Theory, Research and Application, pp.299-306, Addison-Wesley Publishing Company, Massachusetts, 1967.

Lohman, Ernest E., Ober, Richard and Hough, John B., "A Study of Effect of Pre-service Training in Interaction Analysis on the Verbal of Student Teachers," Interaction Analysis: Theory, Research and Application, pp.346-359, Addison-Wesley Publishing Company, Massachusetts, 1967.

- Maples, Newsom Battle, "A Study of Elementary Student Teachers Patterns of Verbal Interaction and Attitudes as Affective by Self - Evaluation," Dissertation Abstracts, 32: 3140A, 1971.
- Nuthall, Graham, and Church, John, "Observation System Used with Recording Media," in International Review of Education, Vol.18 Ned Flanders & Graham Nuthall editor, Unesco Institute for Education, Hamburg, 1972, pp.497-501.
- Ober, Richard L., Bentley, Ernest L., and Miller, Edith, Systematic Observation of Teaching, Prentice-Hall, Inc., New Jersey, 1971, 236 pp.
- Parrish, Wayne H., "A Study of the Effect of Inservice Training in Interaction Analysis on the Verbal Behavior of Experienced Teacher," Dissertation Abstracts, 29: 3024A, 1967.
- Siegel, Sidney, Nonparametric Statistics for the Behavioral Sciences, New York, McGraw - Hill, 1956: 312p.
- Tisher, Richard P., "Verbal Interaction in Science Classes," Journal of Research in Science Teaching, Vol.8 (1) pp.1-8, 1971.
- Withall, John and Lewis, W.W., "Sociometry and the Teacher's Verbal Control of Children's Behavior" in Handbook of Research on Teaching, pp.693-695, The American Educational Research Association Rand McNally, Chicago, 1963.
- Wood, Samuel E., "A Multidimensional for the Observation Analysis and Assessment of Classroom Behavior," Journal of Research and Development in Education, 4: 34-102, 1970.

แบบสังเกตพฤติกรรมการสอน

ด้านการบรรยาย

อาจารย์ ครั้งที่

เพศ

วุฒิ

☐ ชาย ☐ หญิง

☐ ในประเทศ ☐ ต่างประเทศ

ประเภทของพฤติกรรม	ความถี่	ประเมิน
1. ครูให้ความรู้		
2. ครูสั่งการ		
3. ครูถามปัญหาแบบ		
4. ครูถามปัญหาทั่วๆไป		
5. ครูแสดงการยอมรับความถูกต้องหรือคำตอบของนิสิต		
6. ครูแสดงการไม่ยอมรับความถูกต้องหรือคำตอบของนิสิต		
7. ครูให้หรือแสดงความถูกต้อง		
8. ครูเร้าความสนใจ และกระตุ้นให้รวมอภิปราย		

แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการสอนด้านการบรรยาย

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้มี 33 ข้อ แต่ละข้อกล่าวหาพฤติกรรมถึงการบรรยายของอาจารย์ผู้สอน ในลักษณะต่าง ๆ กัน
2. ขอให้คุณพิจารณาตัดสินว่า นับแต่คุณ เรียนกับอาจารย์ท่านนี้มา อาจารย์ใช้การบรรยายแบบนั้น ๆ มาก น้อย เพียงใด หรือไม่เคยใช้เลย
3. เมื่อตัดสินใจได้แล้วจึงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่งที่เห็นว่าเหมาะสม ในกระดาษคำตอบ

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

	มาก	ปานกลาง	น้อย	ไม่เคยเลย
0) อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบคำสอน	3 ✓	2	1	0
00) อาจารย์สอนโดยวิธีพูดคนเดียว			✓	

4. ผลการตอบแบบสอบถามนี้ถือเป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของคุณแต่อย่างใด จึงใคร่ขอรับรองในตอบตามความเป็นจริง

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ.

แบบสอบถาม

การบรรยายเกี่ยวกับเนื้อหา

1. อาจารย์สอนโดยวิธีผู้ถามเกี่ยว
2. ในการสอนอาจารย์อธิบายคำศัพท์อย่างชัดเจน
3. อาจารย์ทบทวนเนื้อหาที่เรียนแล้วก่อนจะสอนต่อ
4. อาจารย์กล่าวถึงเนื้อหาอย่างละเอียด
5. อาจารย์กล่าวถึงใจความสำคัญและใจความย่อยแยกจากกันอย่างเด่นชัด
6. อาจารย์ยกใบ้ชีวิตจริงถึงความคิดเห็นของอาจารย์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา
7. อาจารย์ใช้คำที่เข้าใจง่าย
8. อาจารย์ยกตัวอย่างประกอบการบรรยาย
9. อาจารย์ใช้วิธีการเปรียบเทียบในการบรรยาย
10. ในการบรรยายอาจารย์ไม่คำนึงถึงความคิดเห็นของนิสิต
11. อาจารย์อ้างถึงข้อความต่าง ๆ พร้อมแหล่งที่มา

การบรรยายเกี่ยวกับวิธีการ

12. อาจารย์อธิบายวิธีการเพื่อให้นิสิตนำไปปฏิบัติได้
13. อาจารย์อธิบายวิธีการเป็นลำดับขั้น
14. อาจารย์อธิบายวิธีการโดยยกตัวอย่างประกอบ
15. อาจารย์อธิบายวิธีการโดยเขียนแผนผังประกอบ
16. อาจารย์ทำตามวิธีการที่สอนแล้วเป็นตัวอย่าง

พฤติกรรมที่ชักจูงให้เข้าร่วมอภิปราย

17. อาจารย์ชักจูงและกระตุ้นให้คิด ถาม ทบทวน และแสดงความคิดเห็น
18. ในการสอนอาจารย์ใช้คำถามว่า " อะไร "
19. ในการสอนอาจารย์ใช้คำถามว่า " ที่ไหน "
20. ในการสอนอาจารย์ใช้คำถามว่า " เมื่อไร "
21. ในการสอนอาจารย์ใช้คำถามว่า " ทำไม "
22. ในการสอนอาจารย์ใช้คำถามว่า " อย่างไร "

พฤติกรรมที่ดึงดูดความสนใจ

23. อาจารย์พูดถึงความยากของเนื้อหาเพื่อให้ผู้เรียนสนใจเรียน
24. อาจารย์พูดปลอบใจผู้เรียนไม่ให้ท้อถอยเกี่ยวกับการเรียนมากเกินไป
25. อาจารย์ใช้บทกลอนแทรกในการบรรยาย
26. ในขณะสอนอาจารย์มองไปทั่ว ๆ ห้องเรียน
27. อาจารย์ใช้วัสดุทัศนอุปกรณ์ประกอบการสอน
28. อาจารย์ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยการแสดงท่าทางประกอบ
29. อาจารย์ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยการ เปลี่ยนระดับเสียงสูง-ต่ำ
30. อาจารย์ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยการหยุดพูดทันที
31. อาจารย์ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยการ เหนื่อยเปลี่ยนที่
32. อาจารย์ดึงดูดความสนใจของผู้เรียนโดยการ เปลี่ยนความดังของเสียง
33. อาจารย์ใช้คำถามเพื่อเร้าให้ผู้เรียนสนใจในบทเรียน

การคำนวณแบบสอนตาม

รายละเอียดเกี่ยวกับผู้ตอบ.

เพศ

☐

ชาย

☐

หญิง

เกรดเฉลี่ย

☐

2.76

ขึ้นไป

☐

2.51

ถึง

2.75

☐

2.50

ลงมา

มาก

ปานกลาง

น้อย

ไม่เคยเลย

มาก

ปานกลาง

น้อย

ไม่เคยเลย

1. 3 2 1 0

17. 3 2 1 0

2.

18.

3.

19.

4. 3 2 1 0

20. 3 2 1 0

5.

21.

6.

22.

7. 3 2 1 0

23. 3 2 1 0

8.

24.

9.

25.

10.

26.

11.

27.

12. 3 2 1 0

28. 3 2 1 0

13.

29.

14.

30.

15.

31. 3 2 1 0

16.

32.

33.

พฤติกรรมการสอน

จัดกลุ่มโดย

ศูนย์กลางการวิจัยและการพัฒนาการสอน
มหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ด

1. คำนึงถึงส่วนตัวกับอาชีพ
2. คำนึงการพูกกับแบบของภาษา
- ✓ 3. คำนึงการเตรียมการสอน
- ✓ 4. คำนึงการประเมินผล
5. คำนึงแรงจูงใจ
6. คำนึงวินัย
7. คำนึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน
8. คำนึงการบรรยาย
9. คำนึงการถามตอบ
10. คำนึงการให้งานปฏิบัติ
- ✓ 11. คำนึงการใช้อุปกรณ์
12. คำนึงการให้สิ่งเสริมกำลัง
13. คำนึงการทบทวน
14. คำนึงการถ่ายโยง
15. คำนึงการอนุมานกับการแก้ปัญหา
16. คำนึงการอธิบาย
17. คำนึงการรายงาน
18. คำนึงการสอนให้เหมาะกับบุคคล
19. คำนึงทักษะทั่วไป